

Sreda, 27. februar 2002.
Svedok Besnik Sokolji
Svedok Halit Barani
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.33 h

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Nadovezao bih se na ono gde smo juče stali. Imamo sada na raspolaganju za Veće kopije fascikli o kojima smo juče govorili. Budući da smo ih pripremili tako da prate optužnicu to su, dakle, onda fascikle koje se odnose na deportacije i fascikle koje se odnose na pojedinačne lokalitete ubistava. Ovaj primerak koji ja sada držim u ruci i koji je na raspolaganju Veću, odnosi se na lokalitet ubijanja Bela Crkva (Bellacerke).

SUDIJA MEJ: Mi to još nemamo.

TUŽILAC NAJS: Da, to je ovde, sada ćete to dobiti. Imate dve kopije ovde, lokalitet Bela Crkva.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, možete to da priložite. Međutim, ne želimo sada da trošimo vreme, mi moramo to da pročitamo.

TUŽILAC NAJS: Ne. Ja mislim da je taj materijal sam po sebi veoma jasan. Znači, na ovaj lokalitet se odnose ove dve fascikle. Na početku prve fascikle imate indeks i jedino po čemu se ova fascikla razlikuje od onih koje su dobili prijatelji Suda i optuženi jeste to da u ovoj fascikli nema onih izjava koje smo mi predložili da se uvrste po pravilu 92bis, oni su te izjave dobili. Kao što sam juče objasnio, ovde ćete pronaći deo optužnice, koji sadrži sažete izjave istražitelja, različite fotografije, karte i tako dalje. Tu su zatim izveštaji timova forenzičara sa ekshumacija i fotografije koje idu uz to.

Pretpostavljam da je ovo što sam do sada rekao sasvim dovoljno i pozivam Veće da razmotri i pogleda ove fascikle, pa ćemo se na to vratiti kad bude prikladno. Ovde imam i treću kopiju, tako da svaki sudija može da ima po jednu kopiju. Drugo pitanje, ako sada možemo da pređemo na to, jeste ono koje sam juče dotakao i rekao sam da bih želeo da se danas vratim na to, odnosi se na mogućnost izmene naloga koji se odnosi na uručivanje predraspravnih podnesaka i popisa svedoka za hrvatski i bosanski deo optužnice, odnosno suđenja.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Možda ćemo uštedeti malo vremena ako se sada posavetujemo.

(sudsko Veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Imate vremena do 31, zapravo do 30. aprila. Posle tog roka nema daljih produženja. To je krajnji rok. Pravilo ćemo primeniti na uobičajeni način, a to znači da sav materijal koji je nužan prema tom pravilu treba podneti do tada. Ukoliko želite da podnesete dodatni materijal, mi ćemo, naravno, i to da razmotrimo.

TUŽILAC NAJS: Zahvaljujem se Veću na tome. Ja se nadam da će nam ovaj produžetak vremena omogućiti da smanjimo naše liste. Ako mi dozvolite, pomenuo bih i treće pitanje koje se nameće, biće veoma korisno ukoliko mu sada posvetimo nekoliko trenutaka jer ćemo tako uštedeti vreme. U pitanju su dokumenti koje ću ja u svakom slučaju pripremiti, ali mislim da bi bilo prihvatljivo da se proceni zajednička priprema i saradnja tih dokumenata. Dokumente imate ispred sebe. U pitanju je dokument koji se popunjava, trenutno je prazan, ali je njegova struktura prilično jasna i vi ćete biti u prilici da vidite o kakvom se dokumentu radi. Optužnica je ovde podeljena doslovce reč po reč. Dakle, napravili smo to kompjuterom, tako da se u levoj koloni nalazi optužnica podeljena po delovima, u svakoj kućici jedan deo optužnice. Prazne kolone na desnoj strani dokumenta nam omogućavaju da u njih unesemo sažetak svedočenja svedoka, reference stranica transkripta, a nakon uvodnih paragrafa dokument će dobiti na važnosti prilikom raspravljaj-

nja svake od tačaka optužnice posebno. Bojim se da još nismo numerisali stranice zbog toga što je u ovom trenutku dokument suviše veliki da bi bio poseban dokument, ali ako pogledate treći odeljak glavne sekcije videćete naslov „Prisilno premeštanje“. Tu su znači navodi optužnice iz tačke 2, snage SRJ i Srbije su namerno i sistematski radile to i to, svedoci mogu biti identifikovani zajedno sa dokaznim predmetima i na taj način dokument će se polako popunjavati. A sada pogledajte, molim vas, primerak i tu vidite na koji bi način ovaj dokument na kraju mogao biti od koristi raspravnom Veću. Ovo se odnosi na paragraf 63A optužnice, Orahovac (Rahovec). Sa leve strane navedeni su navodi iz optužnice. Zatim vidite da je predstavljeno da su na primer neka dva svedoka dala svoje izjave i tu se nalazi sažetak njihovog svedočenja. Zatim u koloni za primedbe piše da primedbi nema. Ovakav dokument, ukoliko ga mi budemo pripremili i ukoliko unesemo ispravke koje prijatelji Suda žele da unesemo, a i Veće, to bi mogao postati dokument koji bi mogao biti radni dokument zajednički za sve strane na suđenju. I na kraju, kolona na desnoj strani u koju se unose primedbe može se podeliti na dve ili tri kolone u fazi kada se budu podnosili završni podnesci i sve strane mogu ovde uneti svoje primedbe jer će na taj način Veće moći vrlo brzo dobiti tačan uvid u ono što svaka od strana kaže o navodima iz optužnice. Ovo će biti od posebne koristi na kraju izvođenja dokaza Tužilaštva, jer u tom trenutku sve kućice u kojima ništa ne piše će biti kućice za koje mi nismo izveli dokaze i, znači, možemo smatrati da tu tačku optužnice koja se odnosi na te kućice nismo dokazali. Ako pogledate izjavu nekog svedoka u ovom dokumentu i onda na jednom odvojenom listu papira stavite istu izjavu, tako možemo da izdvojimo za sve svedoke, što je bolje nego da to radimo za sve navode iz optužnice. Ovaj primerak koji je sada pred vama, videćete da tu stoji jedan datum, to je datum svedočenja svedoka, tu se nalazi ime svedoka i zašto je važno to imati u ovakvom formatu, jer ćemo pomoću kompjutera uvek moći ponovo da klasifikujemo ove dokumente. Prema tome, to može biti složeno po abecedi, ili hronološki, ili na bilo koji drugi način. I sažetak svedočenja svedoka, naravno, odgovara onom sažetku koji se pojavljuje u ovom prethodnom dokumentu. Tu su opet kućice za unošenje primedbi

i komentara. Mi ne smatramo da se to mora ispunjavati tokom suđenja, to se može ostaviti praznim sve do završetka suđenja, ali baš kao što i u prvi dokument sve strane mogu unositi svoje primedbe kako bi Veće moglo dobiti jedan kompletan uvid u to koji su sve argumenti izneseni o događajima, na ovaj način dokument će pružiti brži i celovitiji uvid u argumente iznesene o pojedinim svedocima.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, koja je tačno svrha ovog dokumenta? Da li je on predviđen da bude od pomoći svim stranama ili da na kraju bude od pomoći samo Veću?

TUŽILAC NAJS: I jedno i drugo. Glavna svrha je da dokument bude od pomoći Veću, jer prema mom iskustvu, ovakvi ili slični dokumenti su potrebni kako bi strane mogle iznositi svoje argumente koji bi bili od koristi u radu Veća.

SUDIJA ROBINSON: Znači, Tužilaštvo će uneti primedbe optužbe, odbrana će uneti primedbe odbrane i tu je još i kućica za primedbe prijatelja Suda. Na taj način će oni uneti njihovu procenu iznesenih dokaza.

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA ROBINSON: Iskreno govoreći, u moje lično ime, moram da priznam da mislim da to nije prikladno. Na Veću je da razmotri dokazni materijal i mislim da ne bi trebalo Veću na ovaj način da pomažu zastupnici obe strane. Na kraju suđenja nama će se obratiti sve strane i mi ćemo čuti njihovu procenu dokaznog materijala. Ja lično smatram da bi meni, kao sudiji, ovaj način pomaganja bio suvišan, jer želim samostalno da procenim iznesene dokaze. Na primer, kada je u pitanju sažetak, ko će pripremiti sažetak svedočenja?

TUŽILAC NAJS: Dozvolite mi da obrnutim redom odgovorim na ono što ste izneli. Iznenaduje me da vi smatrate da nije od pomoći da sve strane iznesu svoje primedbe o svedocima, jer obično na

kraju svakog suđenja strane upravo i daju svoje primedbe o tome. Međutim, jedan od problema na suđenjima ovakve vrste, ovakve veličine jeste to da se u završnoj reči jednostavno ne mogu izneti primedbe o svim svedocima. U poslednjem predmetu u kojem sam ja radio takođe pred vama, imali smo završnu reč od tri sata i to vreme jednostavno nije bilo dovoljno da se iznesu naše opservacije o svim svedocima, a ukoliko bismo to napravili u našem završnom podnesku, to bi jednostavno bilo bespotrebno trošenje stranica podneska ukoliko bi se bavili svim svedocima individualno. Mislim da se vi sećate da smo u tom prethodnom suđenju mi vama predali jedan dokument u kojem su iznesene primedbe Tužilaštva o svedocima i smatrali smo da će to biti vredno, jer obično Veće želi da razmotri i pitanje verodostojnosti svedoka i drugih stvari. U prethodnom predmetu bili su to obično svedoci odbrane. Prema tome, ja i dalje smatram da je taj dokument od velike koristi. Veoma je važno da sve strane u krivičnom suđenju budu u poziciji da iznesu svoje primedbe i o svedocima i o drugim dokazima koji stoje na raspolaganju Veću. Na jednom suđenju ovakve veličine potrebno je biti pomalo maštovit i izmisliti način da se tako nešto napravi, a da se ne potroši previše vremena na usmene argumente prilikom iznošenja materijala. Zatim, tu ne može biti nikakve nepravichnosti. Vi ste me zapitali da li će to biti od pomoći Veću ili stranama. Ja smatram da ovde neće doći do nepravichnosti prema bilo kome, jer će ovaj dokument biti od pomoći i optuženom koga niko ne zastupa. Na ovaj način će moći da iznese svoje primedbe i dâ ih Veću na način koji će biti lako razumljiv.

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite mi da vam dam primer i da vam objasnim šta sam mislio. Na primer, taj i taj svedok, 2. maj i tu je sažetak. Sažetak pretpostavljam da je pripremio ko?

TUŽILAC NAJS: Upravo sam hteo o tome da govorim. Sažetak ćemo pripremiti mi, ali kao što sam već rekao, o tome može da se razgovara sa prijateljima Suda, i ako Veće tako odluči i sa onima koji to pripremaju za Veće.

SUDIJA ROBINSON: Ja mislim da je to prilično diskutabilno. Kao dokument za same strane, to je korisno, ali na primer, primedbe Tužilaštva da je taj neki svedok verodostojan, to je ono što i očekujem da će Tužilaštvo da kaže, ali je na Veću da na kraju krajeva odluči o pouzdanosti, odnosno verodostojnosti svedoka. Prema tome, to nam neće biti od velike pomoći. Veće još uvek mora da pročita izjavu svedoka i da oceni verodostojnost. I ja ne vidim kako Veću izjava Tužilaštva da je taj svedok bio verodostojan može biti od pomoći. To je nešto što će samo Veće morati da odluči nakon što pročita kompletno svedočenje.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, naravno, primedbe koje tu pišu ne moraju biti tipične za ono što ćete vi dobiti. Na primer, ako uzme-mo gospodina Rajnefelda i svedoka od juče, pažljivom analizom može se zaključiti sledeće: da je svedok ispustio paragraf X, Y i Z i to može biti od pomoći Veću. To su upravo primedbe koje u ova-kvoj vrsti suđenja zastupnici obe strane obično iznose sudijama, odnosno poroti na samom kraju. Svrha ovog dokumenta je da bude od pomoći, svrha ovog dokumenta je da se dužnosti svih zastupnika mogu izvesti na takav način da se optuženi ne dovede u lošiji položaj zbog toga što on nema svog zastupnika. Kad je reč o sažetku, naravno, sažetak koji treba da bude neutralan i pravičan biće podnet od jedne od strana. Neko mora da preuzme inicijati-vu. Nemam ništa protiv toga da pregovaram sa prijateljima Suda i da onda dokument predam vama u toj formi. Međutim, ono što me brine, dozvolite mi da budem sasvim iskren u vezi toga, ono što me brine jeste to da je na suđenjima ovakve vrste neizbežno da se Veće na kraju krajeva osloni na neku vrstu sažetka. I zato je, po našem mišljenju, daleko bolje da taj sažetak na temelju koga će Veće raditi, bude jedan transparentni dokument koji će razmotriti sve strane, a naročito odbrana. Prema tome, mi i dalje predlaže-mo da vi to razmotrite. Smatramo da se radi o nečemu što će biti od pomoći i što je konstruktivno i pozitivno. Mi ćemo pripremiti dokument otprilike u ovom formatu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ovo što ste upravo rekli je suština cele stvari. Po vašem mišljenju, Veće bi trebalo da radi na

osnovu sažetka koji će biti transparentan, međutim, Veće radi na osnovu dokaza iznesenih u sudnici, na temelju toga, ne na temelju nekakvih sažetaka. Ukoliko Veće bude koristilo neki sažetak, to onda mora biti sažetak koji će da pripremi samo Veće, a ne sažetak u čijoj izradi su učestvovala sve strane. To je moje mišljenje. Mi ćemo, naravno, saslušati vaše argumente, ali na kraju krajeva, na Veću je da proceni dokaze i da utvrdi kolika je verodostojnost svedoka, koliko se svakom svedoku može verovati. Ja ne želim da budem nefleksibilan. Uzećemo taj dokument i razmotriti ga, ali ovo su moji stavovi o tom pitanju u ovom trenutku.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najš, mislim da smo čuli šta ste vi želeli da kažete. Ovo je u stvari završni podnesak Tužilaštva. Istina je da to može biti veoma koristan dokument koji nam vi možete dati ukoliko budete iznosili argumente u sredini suđenja. Može biti veoma korisno i kao dokument koji bi nam priložili umesto završnog podneska ili može biti pridodat završnom podnesku u kome ćete vi, dakle, izneti vaše komentare o izjavama svedoka, vašu listu dokaza o pojedinim tačkama optužnice. Sve to prihvatamo. Međutim, mislim da se slažemo da kao radni dokument, za Veće to ne može biti od velike pomoći. Veće mora da obavi svoj posao, ono mora proceniti dokaze. Veću će u tome pomagati strane kada je to potrebno. Međutim, meni se čini da ovakav način postupanja pogotovo nije prikladan tamo gde se optuženi sam zastupa. Možda bi to bilo prikladnije ukoliko bi on imao zastupnika, ali i tada bi se o tome moglo raspravljati. Bilo bi od pomoći ukoliko prijatelji Suda žele nešto da dodaju u vezi sa ovim dokumentom, ali naravno da je odluka na njima.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, zahvaljujem se na vašim stavovima. Neću više trošiti vreme. Samo ću reći još dve stvari. Prvo da odgovorim sudiji Robinsonu. Nisam rekao da je neizbežno i da je poželjno da vi radite na osnovu sažetaka. Međutim, očito je i to da Veće u svom radu mora uvek ići sve do transkripta, međutim, transkripte traži obično na osnovu nekog dokumenta i taj dokument, ovaj dokument bi mogao biti od pomoći. Druga stvar, da odgovorim sudiji Meju. Ovaj dokument će biti na kraju postupka deo zavr-

šnog podneska optužbe, ali svrha tog dokumenta, i to sada treba reći, jeste da bude od pomoći optuženom koji je odlučio da ga ne zastupa advokat kako bi on mogao svoje primedbe izneti na jedan organizovan način, što će vama biti od pomoći. Jer, u suprotnom, on možda neće uspeti da iznese primedbe na dovoljno organizovan način. Ja ću nastaviti da radim na ovim dokumentima, stupiću u kontakt sa prijateljima Suda da vidim da li oni žele da sarađuju na tome. Ukoliko žele, onda će taj dokument možda imati i veću vrednost u vreme kad ga budemo predstavili u našem završnom podnesku. Hvala vam na vremenu koje ste nam posvetili.

SUDIJA MEJ: Vraćićemo ovaj dokument.

TUŽILAC NAJS: U redu. Onda treba još da raspravimo pravilo 92bis i unakrsno ispitivanje, a to smo ostavili za sledeću nedelju.

SUDIJA MEJ: Mislim da možda prijatelji Suda žele nešto reći o tome, a takođe i optuženi kome je rečeno da će imati takvu priliku.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude i sudije, ja bih vrlo kratko. Ja, moram priznati, nisam tačno razumeo ideju koju je izložio gospodin Najs, jer smatram da dokazi moraju biti izvođeni ovde pred vama, da oni moraju da se pokažu u svom svom svetlu tu i da u toku izvođenja dokaza mogu biti stavljene primedbe i da nikako ne mogu da razumem da se gospodin Najs poziva na maštu kad su u pitanju dokazi. To je osnovna primedba koju bih ja izložio i smatram da ćemo mi uvek u onom momentu kada se dokazi budu izvodili reagovati na dokaze koji su u tom momentu na tapetu, jer smatram da je to jedini način na koji može da se u ovom slučaju radi. Međutim, ja vas molim, s obzirom na vašu naredbu, odnosno na vaš nalog koji se tiče nas amikusa i koji ste vi uputili nama 11. januara 2002. godine, gde ste jasno kazali da mi treba da pomognemo Pretresnom veću na bilo koji način koji smatramo prikladnim u tom trenutku. I ja sam procenio, juče sam samo nešto kratko o tome razgovarao sa gospodinom Kejom dok je pretres trajao, vi ste čuli Slobodana Miloševića već dva puta

ovde pred vama, i jedanput onoga dana kada je rasprava održana pred Pretresnim većem, da je postavio problem sopstvene slobode, ali ne u smislu slobode radi slobode kao nje same, ako tako mogu da kažem, nego pre svega slobode koja bi mu omogućila da bude ravnopravan sa suprotnom stranom. Vama je dobro poznato da je ovo prvi slučaj u kome se pred ovim tribunalom neko brani potpuno sam, da se ovaj sud nalazi u jednoj situaciji koja je zaista vrlo delikatna. Vi znate da pravilo 45 predviđa ono za šta se odlučio Slobodan Milošević, ali bih ja pažnju Veću u ovom momentu skoncentrisao na Statut Tribunala, koji govori o tome da se svakom optuženom mora obezbediti minimum jemstva, da ima odgovarajuće vreme i sredstva za pripremu odbrane. U ovoj verziji koja je na srpskom jeziku mislim da je loše to prevedeno. Ja ću pročitati jedan deo samo iz francuske verzije gde se kaže...

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapuškoviću, molim vas samo za trenutak da stanete. Ako hoćete da uložite podnesak za privremeno puštanje na slobodu, a čini mi se da vi to sada radite, mislim da ovo nije pravi trenutak za to, pošto svedok čeka. Možda bi bilo zgodnije da to uradite kasnije, ali dozvolite da se konsultujemo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKović: Biću kratak, sudijo Mej, biću vrlo kratak. Nije mi u ovom momentu smisao to, mada i o tome treba da razmišljamo i možda Veće treba u jednom momentu i o tome da razmišlja. Smisao ovoga o čemu govorim jeste da se moraju pronaći mogućnosti da Slobodan Milošević može spreman da stigne na svaki od ovih dana kada se izvode dokazi. Drugim rečima, ja ne znam kakav predlog da vam dam u ovom momentu, da li to treba da budu savetnici koje bi on izabrao, koje on može svakoga dana kontaktirati u mogućnostima koje se odvijaju u jedinici zatvorskoj, ali smisao toga je upravo u onome o čemu je Slobodan Milošević juče govorio, da mu je uskraćen čak i telefon i da nema mogućnosti da se pozabavi problemom koji se toga dana nalazi na Sudu. Dakle, ne insistiram ja u ovom momentu toliko na tom puštanju na slobodu i raspravi oko toga da bi on bio ravnopravan sa drugom stranom, nego samo da Veće pronađe mogućnost da se Slobodan Milošević može na valjan način, ako se već sam brani,

pripremiti za svaki dan suđenja. To je smisao onoga što sam ja hteo da vam kažem.

SUDIJA MEJ: Ako imate konkretan predlog, mi ćemo to saslušati u dogledno vreme.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Mogu da vam kažem odmah. Vi ste u januaru mesecu bili odobrili slobodne razgovore Slobodana Miloševića sa savetnicima koje on nije prihvatao, ali ako on ima savetnike koje prihvata, onda bi prosto trebalo da se omogući da sa njima razgovara, dogovara se i da vidi kako će u konkretnoj situaciji da postupa ako se već sam brani. Mi sa Slobodanom Miloševićem nemamo kontakt, vi znate da taj kontakt mi ne izbegavamo, mi taj kontakt možemo da ostvarimo samo uz vašu saglasnost ako on to traži, ali u ovoj situaciji smatram za potrebno da vam samo toliko kažem.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Tapušковиću, u svetlu onoga što ste upravo rekli, da li vi kažete da sada nešto novo stoji na putu gospodinu Miloševiću i onemogućava ga da stupi u kontakt sa svojim saradnicima koji bi mu pružili pomoć? Ako je to tako, onda bih ja to smatrao vrlo ozbiljnim pitanjem i Veće bi trebalo tome da posveti pažnju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Najpre, uvaženi sudijo Robinsone, to je problem na koji vam je on ukazao juče, da on čak ni telefonsku vezu nema ni sa kim, a ja mislim da ne bi trebalo da bude problem.

SUDIJA MEJ: To nije tačno, on ima telefon.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: U redu, telefon nije dovoljan za tako nešto. Ja mislim da može da se pronađe rešenje i da Sud sigurno može da pronađe rešenje da omogući ukoliko Slobodan

Milošević želi stalni kontakt, slobodan kontakt sa savetnicima, ja mislim da tu ne bi trebalo da bude problema da se to omogući, ako hoćemo da ga stavimo u poziciju da može da mu se garantuje minimum jemstava da se valjano pripremi za suđenje. Ja mislim da tu ne bi trebalo da bude teškoća u granicama mogućnosti koje postoje u zatvoru.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da treba da iznesete konkretne predloge, jer ja bih vam svakako dao punu podršku. Kao što sam rekao, to je njegovo pravo. Ne samo prema Statutu i prema običajnom međunarodnom pravu, optuženi mora da ima sve mogućnosti u pripremi svoje odbrane, ali dajte nam konkretno šta imate na umu. Telefon, koliko je meni poznato, koliko je Veću poznato, jeste pitanje kojim smo se već bavili. Ako još uvek ima problema sa telefonskim linijama, onda nam to recite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja vas ne bih dalje zamarao, ja ću pokušati zajedno sa kolegama da vidim da li možemo da napišemo u tom smislu nešto, ali čini mi se da je to jedan problem koji zaista treba rešiti.

SUDIJA MEJ: U redu, hvala vam. Gospodine Miloševiću, mi smo vama rekli da ćete imati mogućnosti da pokrenete koje god želite pitanje, to možete sada da učinite.

prevodilac: Mikrofon molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja bih nastavio ne potpuno identično, ali u vezi sa ovom temom koju je delimično pokrenuo jedan od prijatelja Suda. Vi dobro znate da je osnovno pravo koje garantuje i Međunarodni pakt o građanskim, političkim i ljudskim pravima i o čemu postoje i evropske i afrička, i američka konvencija, američka deklaracija osnovno pravo, pravo na odbranu. Meni je to potpuno uskraćeno ovom izolacijom. Potpuno je jasno da ovde ne može biti ni reči o nekom pravednom suđenju i ravnopravnosti strana i da ja ovde nemam baš nikakve uslove za odbranu. A s druge strane, vi svi dobro znate da ja neću pobeći sa ovog mesta sile i

nepravde gde se brani i moj narod i moja zemlja, jer se radi o najtežim optužbama...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mi nismo impresionirani vašim političkim stavovima, vi ste to izneli mnogo puta do sada, ali to neće ništa pomoći ukoliko nastavite da ponavljate. Ako imate nešto ozbiljno da iznesete pred ovim Pretresnim većem recite nam i mi ćemo to da razmotrimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nema ništa ozbiljnije od ovog pitanja koje ja iznosim, dakle, da me pustite na slobodu, a znate dobro da neću pobeći odavde.

SUDIJA MEJ: U redu, mi ćemo to razmotriti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Izvolite, razmotrite. Dalje. Želim da komentarišem, pretpostavljam da ste mi i to pravo dali, ove predloge koje smo čuli od tužioca, a i komentar jednog od amikusa da mu nije u potpunosti jasno šta Optužba želi. Mislim da je meni u potpunosti jasno šta želi ova druga strana koja je podnela lažnu optužnicu. Ta strana želi da ona organizuje rad obe strane, i jedne i druge strane, pa čak da ona organizuje i rad Veća sa ovom idejom o nekakvom dokumentu koji treba da posluži interesima sve tri strane, a koji će jedna strana da drži i da njim upravlja i da na taj način inače svoju poziciju u kojoj drži kompletnu mašineriju na jednoj strani protiv jednog kome je uskraćeno praktično pravo na odbranu na drugoj strani, i to je malo i to mora da poboljša. Juče smo čuli iz objašnjenja tužioca praktično da ja njima smetam ovde sa onim što govorim, sa onim što pitam i što radim. Sad vidim iz ovoga da im smeta i Veće jer treba i Veću da daju uputstva kako će Veće da ceni verodostojnost onoga što oni iznose da bi na taj način kompenzirali potpunu, rekao bih, promašenost dokaza koje iznose i kojima se ništa ne dokazuje i gde se vidi da se radi praktično o svedocima koji su lažni. Čak je i sudija Robinson, koliko sam shvatio, komentarisao da je tužilac sa ovim zahtevom otišao predaleko. To je, rekao bih, jedan krajnje blag izraz za ocenu onoga s čim ide

tužilac, ali u suštini je jasno da tužilac sa tom idejom želi da tužba preuzme funkciju ponašanja obe strane, znači i moju, a bogami izgleda i vašu. Prema tome, najbolje bi bilo da se svi potpuno uzdrže od svojih aktivnosti i da tužba na kraju izrekne i presudu na osnovu ovih dokaza u kojima se verbalnim sredstvima pokušavaju da ospore materijalne činjenice. Ja mogu da vam kažem, da bih uporedio ono što oni rade, Osama bin Laden (Osama Bin Laden) bi mogao da vam dovede isto toliko svedoka i isto tako sa Kosova i Metohije koji će da se zakunu da su lično svojim očima videli Džordža Buša (George Bush) kako baca granate na Pentagon i na Svetski trgovački centar. Ne može se verbalnim objašnjenjima poništavati nešto što je ceo svet video, što je ceo svet saznao, ne može se poništiti ni delovanje, ni rat, ni UČK, ni NATO agresija, niti bilo šta na taj način na koji tužilac ima ambiciju da poništi. Pa onda da bi to ukalupio u neakve...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, moram ovde da vas zaustavim. Vi ste izneli svoje argumente. Mi smo u stvari već doneli odluku da nećemo uzeti u obzir taj dokument. Rekli smo da Tužilaštvo može da pripremi taj dokument na kraju postupka, kada će to biti deo njihovog podneska Pretresnom veću i to će biti tako. U vezi sa strahovima koje ste vi izrazili, ne treba da se brinete zbog toga jer Pretresno veće neće da gleda taj dokument. Hvala vam lepo. A sada da čujemo sledećeg svedoka. Izvinite, sudija Robinson želi da pokrene jedno pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sećate se da sam juče pohvalio gospodina Tapuskovića za ulogu koju on igra u unakrsnom ispitivanju svedoka po izjavama svedoka. Ja sam ga pohvalio zato što se on potrudio da ukaže na one tačke u izjavi svedoka i informacije i dokaze koji su možda protivrečni onome što je svedok rekao u sudnici. On je to učinio zato što ste vi zauzeli stav da nećete da čitate izjave svedoka. To je vaše pravo. Ali želim da vam sugerišem da bi u vašem interesu bilo bolje da čitate te izjave koje nisu jako dugačke, iz sledećeg razloga – jer vrlo često u izjavama svedoka se nalaze informacije i dokazi koji mogu da budu protivrečni onome što svedok kaže u sudnici i vi ćete biti u

poziciji da bolje koristite tu protivrečnost nego prijatelji Suda i to iz prostog razloga što vi imate više informacija o tim pitanjima nego prijatelji Suda. Zato vas molim da to razmotrite jer to je u interesu vaše odbrane i mi vam savetujemo da čitate izjave svedoka kada iznosite svoje dokaze.

SUDIJA MEJ: Da. Molim da se pozove sledeći svedok.

SUDIJA ROBINSON: Tužilaštvo poziva Besnika Sokoljija (Besnik Sokoli).

SUDIJA MEJ: Molim da svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sest.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, molim vas recite nam ime i prezime.

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja sam Besnik Sokolji.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Rođeni ste 2. septembra 1977. godine u Peći (Peja). Da li je to tačno?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta je vaše zanimanje?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja sam prevodilac.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde radite?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Trenutno radim pri policiji UNMIK-a.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde ste radili ranije?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Tokom 1998. godine radio sam za Kosovsku posmatračku misiju, za posmatrače iz Sjedinjenih Američkih Država, zatim sam radio za OEBS, a onda sam radio za Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste radili za Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Radio sam kao prevodilac na terenu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, možete li da objasnite Veću gde se nalazi Peć?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Peć se nalazi na zapadu Kosova. Graniči se sa Crnom Gorom. Najbliža sela su Rašić (Rashiq) i Vitomirica (Vitomirice).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kakav je bio etnički sastav stanovništva u Peći pre marta 1999. godine?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Mislim da je oko 90% stanovništva bilo albansko.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, kako biste opisali situaciju u Peći ili u blizini Peći tokom leta 1998. godine pa sve do marta 1999. godine?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Bilo je jako napeto. Posebno zbog određenih događaja koji su se desili. Pošto sam radio za OEBS mene su maltretirali, a Srbi koji su živeli u Peći napadali su i vozila OEBS-a...

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ovde ću vas zaustaviti na trenutak, gospodine Sokolji, da se vratimo na vašu rečenicu da je bilo napeto zbog određenih incidenata. Možete li nam opisati o kakvim incidentima se radi?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne sećam se tačnih datuma, ali mislim da je to bilo u decembru. Došlo je do jednog incidenta u kojem je ubijeno šest Srba u jednom kafiću.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Zna li ko je ubio Srbe?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam, ali prema glasina-
ma koje sam čuo, došlo je do svađe između samih Srba.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: O kakvoj se svađi radilo?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Mislim da niste shvatili moje pita-
nje. Da li znate oko čega su se svađali?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam, ne znam.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta se desilo posle tog inciden-
ta?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Sve do tog incidenta mi smo
slobodno odlazili na posao, govorim u svoje ime, ali posle tog
incidenta, posmatrači su morali da dođu po nas kući i bili smo
zatvoreni u našim kućama.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Vi ste u to vreme radili za Posma-
tračku misiju?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Za OEBS.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je u to vreme srpska vojska
bila prisutna u Peći, dakle 1998. i pre marta 1999. godine?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, tu je bila policija zajedno sa
vojskom.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta su policija i vojska zajedno
radili?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam kako da odgovorim na
to pitanje. Kao što sam rekao, oni su bili tamo, bilo je maltretiranja
albanskog stanovništva, i to su uglavnom radili srpski civili. Takođe
je bilo ekscesa u kojima su policajci i vojska maltretirali Albance,
albanske građane.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate ili da li možete reći
Veću neki primer takvog maltretiranja?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Na primer, dan nakon incidenta koji sam ranije pomenuo u centru Peći, mnogo Albanaca je premlaćeno i to su uradili srpski civili, a policija je bila prisutna i ni na koji način nije intervenisala.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, da li ste vi ili bilo koji član vaše porodice bili povezani u bilo kom trenutku sa OVK?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je OVK bila prisutna u vašem gradu?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Nije mi bilo poznato da je OVK bila u samom gradu Peći. Jedine informacije koje sam ja imao o OVK su one koje sam dobio putem medija, putem televizije. Oni su uglavnom bili raspoređeni na brdima i u selima.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate da ste ih viđali da dolaze u grad, mislim na Peć?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne pre rata.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A posle rata?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Viđao sam pripadnike OVK posle rata.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li znate za borbe između srpskih snaga i pripadnika OVK tokom 1998. godine?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi bili očevidac takvih borbi?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Pa kako ste saznali za te borbe?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Putem medija.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kojih medija?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Mislim uglavnom putem emisija vesti „BBC“ i „Euro njuza“ (Euro News) i slično.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, sada bih htela da se pozabavimo martom 1999. godine, kada je počelo bombardovanje NATO-a. Gde ste se vi tada nalazili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: U to vreme bio sam kod kuće.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U Peći?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, u Peći.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je Peć bila bombardovana, da li je bila pogođena tog dana?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, koliko je meni poznato.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde ste se nalazili sledećeg dana nakon početka NATO bombardovanja, dakle 25. marta?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Bio sam i dalje kod kuće tog dana.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste bili sami kod kuće?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne. Bio sam sa svojom porodicom i takođe je tu bila porodica Bobi (Bobi), moje komšije.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko vas je ukupno bilo u vašoj kući?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Deset.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste napustili svoju kuću?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Otišao sam od kuće 28. marta. To je bila nedelja.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dok ste bili kod kuće 25. marta, šta ste videli ili čuli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: 24. i 25. marta je bilo relativno mirno, ali uveče 25, 26. i 27. marta bilo je granatiranje

u naselju koje je u blizini mog naselja. To naselje se zove Zatra (Zatra) i video sam kako nekoliko kuća gori.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste to mogli da vidite iz svoje kuće?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi videli granatiranje?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Video sam vatru, plamen i video sam blesak granatiranja.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste i u jednom trenutku napustili svoju kuću?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: 27. marta moj otac je otišao do kapije od dvorišta i video je policiju koja je bila u oklopnom vozilu, kako mi je on ispričao. Narednog dana ujutru, dakle 28, ja sam otišao do kapije i nisam nikoga video, čak ni svoje komšije i odlučili smo da odemo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Zašto su vaše komšije otišle? Kakva je bila situacija u to vreme?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam zašto su otišli, ali u to vreme sam bio jako uplašen i bojao sam se da tu ostanem sa svojom porodicom.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dakle, vi ste ostali kod svoje kuće dva dana i rekli ste da ste u stvari 28. marta otišli. Možete li nam opisati šta se desilo 28. marta?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: 28. marta, u nedelju, otišli smo zajedno, moja porodica i porodica Bobi, otišli smo u kuću moje tetke u drugom delu grada u naselju koje se zove Džemal Kada (Gjemajl Kada). Kada smo išli, provlačili smo se stazama da nas ne bi videla policija i vojska.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dok ste išli na to mesto, šta ste videli ili čuli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Primetio sam da ima mnogo policije, video sam zapaljene kuće, provaljene radnje, opljačkanu imovinu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Vratimo se sada na veliki broj policije koji ste spomenuli. Koliko ste policajaca tada videli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne mogu da vam dam tačan broj jer su se stalno kretali, ali rekao bih da ih je bilo više od 50.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kako su bili obučeni, da li su nosili uniforme?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, nosili su uniforme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da nam opišete uniforme?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: To su bile plave maskirne uniforme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su nosili neke oznake?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Na levoj ruci pisalo je „milicija“.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet broj 18. Molim vas da sada pogledate ovaj niz fotografija i da kažete Sudu da li na njima vidite neku uniformu koja je slična uniformama koje ste videli toga dana.

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ova ovde, broj 6.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala. U redu. Jesu li oni bili naružani?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da nam opišete oružje koje su nosili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Otprilike, da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim da se svedoku još jednom pokaže dokazni predmet 21. Izvinjavam se. Gospodine Sokolji,

molim vas da pogledate ovaj niz fotografija i da nam kažete da li možete da identifikujete oružje koje ste videli toga dana. Koji je to broj?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Broj 3. To je nešto slično, ali ne mogu vam to tačnije opisati.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U redu, to je dobro. Znači broj 3 sa liste B?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Možete li reći šta ste videli da policija tada radi?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Pa bilo je to teško, nastojao sam da me ne vide. Oni su bili u stalnom pokretu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li čuli pucnjavu, jeste li videli vatru?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Video sam vatru u kućama i čuo sam pucnjeve. Činilo mi se da se pucnji čuju iz daljine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Rekli ste da je vaš deo grada bio napušten. Da li je bilo ljudi na ulicama u to vreme kada ste i vi odlazili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, osim policajaca nisam video nikoga.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kuda ste otišli iz vaše kuće?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Otišao sam tetki, kao što sam rekao, u predelu grada Džemal Kada.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko je daleko bila kuća vaše tetke od vaše kuće?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Pa oko 40 minuta peške.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Znači, jeste li tokom svih tih 40 minuta videli policajce kako se kreću okolo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li razgovarali sa nekim dok ste bili na ulicama, sa nekim drugim seljanima?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ja nikoga nisam video. Bio sam sa mojom porodicom i porodicom Bobi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Nakon što ste došli u kuću vaše tetke, jeste li odatle mogli videti šta se dešava okolo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Pa osim dima iz kuća ništa drugo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li onda u jednom trenutku napustili kuću vaše tetke?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Posle sat vremena čuo sam ljude izvan kuće koji su bili u velikoj panici. Izašao sam napolje da vidim šta se dešava i oni su mi rekli da dolazi policija i vojska, da ubijaju, pljačkaju i pale kuće.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I to je bio razlog zbog koga ste odlučili ponovo da odete?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, jer je to bilo strašno čak i gledati.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kuda ste otišli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Moja porodica i porodica Bobi odlučile su da peške odemo do prvog grada u Crnoj Gori, do Rožaja.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste videli, odnosno čuli dok ste pešačili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Opet sam video mnogo policije i to na nekoliko mesta. No, oni me nisu zaustavili sve dok nisam došao do raskrsnice puteva za Crnu Goru.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste došli do granice sa Crnom Gorom?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta se dogodilo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Policija me je zaustavila na toj raskrsnici. Tamo ih je bilo petorica ili šestorica, nosili su iste uniforme i rekli su mi da ne mogu ići dalje tim putem.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jesu li vam rekli zašto?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, nisu mi dali pravi odgovor. Ja sam insistirao i lagao sam ih, rekao sam im da su mi njihove kolege rekle da pođem tim pravcem.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I šta su onda oni učinili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Bili su veoma agresivni i rekli su mi da moram da se vratim natrag u centar Peći gde su oni organizovali autobuse i kamione za napuštanje grada.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste se vi vratili u Peć?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, vratio sam se u centar Peći.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li pešačili nazad u Peć?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Neko vreme sam hodao, a onda se zaustavio jedan automobil koji je mene i moje roditelje odvezao do tamo. Ja čak i danas ne znam ko je bio taj čovek koji nam je pomogao.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kad ste stigli u Peć kuda ste otišli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Kad smo stigli u Peć, ostali smo kod hotela „Metohija“.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko ljudi je bilo tamo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Bila je to velika grupa ljudi, albanskih civila. Otprilike 30.000 ljudi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Zašto ste vi bili okupljeni u centru grada?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Svim građanima je rečeno isto, da se okupe u centru gde će ih čekati autobusi i kamioni da ih odvezu iz grada.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kakva vrsta autobusa i kamiona?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: To su bili civilni autobusi i kamioni. Pripadali su različitim albanskim privatnim putničkim agencijama.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, ko je građanima rekao da dolaze autobusi i kamioni?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Policija.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li znate odakle su došli ti autobusi i kamioni, da li su pripadali nekom poduzeću?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Sećam se dva preduzeća, jedno je bilo „TRY turs“ a drugi „Flamingo turs“.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ko je vozio te autobuse i kamione?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Policajci, sami policajci.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate otprilike koliko je tamo bilo autobusa i kamiona?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Pa mislim da ih je bilo osam, otprilike osam.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je policija takođe bila prisutna tamo?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, da, bilo je mnogo policajaca tamo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I šta su oni tamo radili?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Oni su bili tamo i usmeravali su ljude koji su se ukrcavali u autobuse i slično.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su rekli ljudima kuda idu ti autobusi?
SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja to nisam čuo, ništa slično tome. No, u jednom od kamiona stajao je komad papira na kome je pisalo Rožaje, to je grad u Crnoj Gori.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate da ste videli neka vojna ili policijska vozila?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. policajci su bili u policijskim vozilima, civilnim vozilima i u oklopnim vozilima, a video sam i dva velika tenka, vojna tenka. Mislim da su ti tenkovi pripadali vojsci jer su bili zelene boje.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet 17. Molim vas da pogledate ovaj niz fotografija i da nam kažete da li možete da identifikujete neka od vozila o kojima ste govorili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Tenk je bio otprilike ove veličine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Pokazujete na broj 6.

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko ste tenkova videli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Video sam dva tenka koji su stigli u isto vreme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li videli neka policijska vozila?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Video sam plava oklopna vozila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li vidite nešto slično na ovim fotografijama, na ovim fotografijama pred vama?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Otprilike ove vrste, ali bila su plave boje.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedok pokazuje broj 10. Hvala. Prepoznajete li još neka druga vozila koja ste videli u centru grada?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Video sam crveni mercedes koji se provezao tuda.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, možete li nam opisati šta su građani radili, šta se događalo dok su oni ulazili u autobuse?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Vladala je velika panika i strah. Moja majka je stajala blizu mene, želela je da me zaštiti od policajaca koji su me gledali.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li videli i druge građane kako odlaze, kako se ukrcavaju u autobuse i odvoze ih?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, video sam.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su se autobusi vraćali da se u njih ukrca još ljudi?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, otprilike dva i po ili tri sata kasnije isti autobusi i kamioni su se vratili kako bi ukrcali još ljudi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta se vama tada dogodilo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Pa otprilike u tri sata posle podne, došlo je šest policajaca. Tada su me odveli u hotel „Methija“.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta se dogodilo u hotelu?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Tamo su me fizički i psihički maltretirali.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jesu li vas tukli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, tukli su me.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde su vas tukli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Uglavnom po leđima.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li znate zašto su vas tukli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jesu li vam nešto govorili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Pitali su me gde je OVK, gde je sada NATO i postavljali su mi pitanja kao „Ako vam damo

parolu protiv NATO-a, da li ćete otići pred okupljene građane da je svi vide?" i tome slično.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I šta vam se onda dogodilo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: To je trajalo nekih pet ili šest sati. Nakon toga su autobusi i kamioni ponovo došli. I nešto se dogodilo napolju, nisam znao šta. Došlo je do panike među ljudima i ta šesterica policajaca otišli su iz sobe i ostavili me samog. Posle jedne minute je došao još jedan policajac, uhvatio me za ruku i odvuкао me do kamiona.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li prepoznali tog čoveka?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Video sam ga ranije, nosio je torbu sa znakom Crvenog krsta, nije bio naoružan i zapamtio sam ga zato jer je razgovarao sa decom u gomili.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde vas je on odveo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Izveo me iz hotela i rekao mi je da uđem u jedno od vozila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste u tom trenutku znali gde vam se nalazi porodica?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Moja porodica je bila u tom istom kamionu, istom vozilu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko je ljudi bilo u kamionu?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Otprilike 60 ljudi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I kuda su vas odvezli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Video sam da je na tom kamionu znak na kojem je pisalo Rožaje, ali oni su nas odvezli u Prizren.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate ko je vozio taj kamion?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: U tom trenutku nisam video ko ga je vozio, ali kad smo stigli u Prizren, video sam da ga vozi policajac.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada ste stigli u Prizren, šta ste videli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Kad smo došli do ulaza u Prizren i na putu do Albanije video sam mnogo policajaca i mnogo civila Albanaca.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, kad kažete policija, možete li nam opisati uniforme koje su oni nosili, ako su nosili uniforme?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Bili su obučeni u istu uniformu koju sam već ranije opisao, a to je znači plava maskirna uniforma.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I šta se onda dogodilo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Tada su neki ljudi počeli da hodaju u pravcu Albanije, a jedan policajac je vikao na njih i rekao im je da stanu. Rekao nam je da će nas drugi autobusi odvesti bliže granici sa Albanijom.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate koliko je ljudi bilo sa vama u Prizrenu?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Nisam siguran, mislim da ih je bilo šest ili sedam stotina.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je došlo više autobusa i kamiona?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, dok smo mi bili tamo nisam ih video.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde ste se uputili iz Prizrena?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Iz Prizrena su nas odvezli neki drugi autobusi i odveli nas u selo čijeg se imena ne sećam. To je bilo nekih pet kilometara od Prizrena.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jesu li to bili isti ili različiti autobusi?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: To su bili drugi autobusi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jeste li videli ko je vozio te autobuse?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, policajci.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate koliko je autobusa otprilike tamo bilo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Pet ili šest, mislim.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li vas je policija usmeravala, govorila vama i drugim građanima da se ukrcate na te autobuse?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, policajci su bili tamo i govorili su da se ukrcamo u autobuse.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Nakon što ste se ukrcali u autobus, kuda ste otišli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Nakon što smo se ukrcali u autobus odvezli su nas do sela koje sam ranije spomenuo, a odatle smo do granice išli peške.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, pre nego što ste prešli granicu, da li ste morali da predate lična dokumenta?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, tamo su bili policajci i oni su tražili od ljudi da predaju lična dokumenta, pasoše i sva druga identifikaciona dokumenta koja su imali i video sam takođe da skidaju registarske tablice sa automobila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, opet ste spomenuli policajce. Možete li nam opet opisati njihove uniforme?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, to su bile iste uniforme, plave maskirne uniforme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko ste policajaca videli na granici?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Oko petnaestak.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jesu li oni rekli ljudima zašto ljudi moraju da predaju svoja lična dokumenta?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Jesu li im objasnili zašto skidaju registarske tablice sa automobila?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Nisam čuo nikakvo objašnjenje.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada ste stigli u Albaniju?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: U Albaniju sam stigao, odnosno preciznije u Kukeš (Kukesh), 29. marta.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kad ste se vratili na Kosovo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Vratio sam se sam. Ne znam tačno, 16. ili 17. da vidim da li je nešto ostalo od moje kuće i moje imovine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U kakvom ste stanju zatekli kuću?

SUDIJA MEJ: 16. ili 17. kog meseca?

SVEDOK SOKOLJI: Juna meseca.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U kakvom ste stanju zatekli kuću?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Gornji deo bio je spaljen i sve je bilo opljačkano i odneseno iz moje kuće.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I moje poslednje pitanje, gospodine Sokolji. Zašto ste napustili Kosovo i otišli u Albaniju?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Morao sam da odem i napustim Kosovo zbog straha. Radio sam ranije za OEBS i mi smo bili cilj policije i vojske, bojao sam se da će se nešto ružno dogoditi meni i mojoj porodici.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Rekli ste da ste radili za OEBS. Koja je bila uloga OEBS-a u tom času?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: OEBS je igrao ulogu posmatrača kako bi se osigurala sigurnost i bezbednost sredine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Zašto mislite da ste vi bili meta, budući da ste radili za OEBS?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Zato jer kad sam bio u automobilu OEBS-a, automobilu narandžaste boje, srpski civili često bi na nas bacali kamenje.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Sokolji, jeste li napustili Kosovo zbog bombardovanja NATO-pakta?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, nisam otišao zbog bombardiranja NATO-pakta jer nisam imao razloga da se njih plašim. Moja kuća nije bila blizu policijske stanice ili kasarne.

TUŽILAC ROMANO: Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Gospodine Sokolji, sada ćemo napraviti pauzu od pola sata. Molimo vas da se vratite u 11.30 radi daljih ispitivanja. Takođe vas molim da imate na umu da tokom ove pauze i eventualnih drugih pauza ne smete ni sa kim razgovarati o vašem svedočenju sve dok se ono ne privede kraju. To se odnosi i na pripadnike tima Tužilaštva. 11 i 30. Molim ustanite.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre vašeg rada u KVM, da li ste oduvek živeli u Peći?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste proveli neko vreme u Švajcarskoj i Nemačkoj pre toga?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: U Nemačkoj sam bio u kratkoj poseti 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ostatak vremena ste proveli u zemlji?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od 1992. do 1998. godine, bez prekida, u tom periodu niste išli u inostranstvo, je l' tako?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, nisam išao u inostranstvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je tokom 1990-ih godina bilo 90% albanskog stanovništva u Peći?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: To je moje mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali prema postojećim podacima, 76% stanovništva u Peći su Albanci.

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja sam rekao to otprilike, ne znam tačne podatke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U tom slučaju, da se vratimo na događaje koje ste opisali. Počecu sa najranijim događajem koji ste opisali na kraju. Opisali ste događaje od 24. marta do 29. marta, kada ste prešli u Albaniju. Da li je već tada Peć bila ratna zona?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne razumem pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: NATO agresija je počela 24. marta, mesecima pre toga bilo je sukoba sa formacijama OVK-a. Tokom tih dana, kada ste napuštali Peć, da li je Peć bila ratna zona?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Rekao sam da ranije nije bilo OVK snaga u Peći, ali ja ne znam ni za jedan drugi rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Vratićemo se na snage OVK kasnije. Celokupna granična oblast je tih dana bila ratna zona, to je činjenica. Vi ste opisali kako izbeglice napuštaju ratno područje i zbog toga, zar ne, bilo bi logično da se zaključuje da su vojnici i policajci pomagali civilima da napuste ratno područje?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja ne mislim tako, zato što sam ja bio prebijan i maltretiran kao i drugi građani. Nisam napustio Kosovo ni iz jednog drugog razloga osim toga što sam bio uplašen da će mi se nešto dogoditi od strane srpske policije i vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam samo u vezi sa činjenicama. Tražili su od vas da nosite anti-NATO parolu. Tako ste rekli. Da li je to tačno?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, to sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste vi njima odgovorili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Rekao sam „da“, zato što da sam rekao „ne“, ne mogu ni da zamislim kakve bih posledice pretrpeo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju, vi ste želeli da krenete iz vašeg grada u pravcu Rožaja, što znači u Crnu Goru?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne. Nisam ja želeo da idem bilo gde, ali su me okolnosti tokom tog perioda navele da donesem takvu odluku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste krenuli sa vašim roditeljima u pravcu Rožaja i na raskrsnici su vas policajci vratili da bi se ukrkali u autobuse umesto da idete pešice. To je objašnjenje koje ste nam vi dali?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Odlučili smo da idemo u Rožaje, jer je blizu Peći. Mislili smo da bi bilo bezbednije da odemo tamo i sklonimo se na neko vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U Crnoj Gori je bilo mnogo manje bombardovanja nego u Srbiji, a još manje nego na Kosovu. Da li ste vi bili svesni toga?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja mislim na NATO bombardovanje Srbije i Crne Gore. Sve te događaje pratio sam preko medija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ova činjenica ukazuje na to da vaš odlazak u Rožaje ima veze sa bombardovanjem. Pitanje

koje imam za vas je sledeće – da li znate da je područje Rožaja bombardovano 25. marta? Imam podatak da je Senad Dacić, Musliman, star 16 godina tada poginuo. Takođe imam informaciju o velikom broju ranjenih osoba. Zbog toga ste se vi vratili nazad, jer put nije bio bezbedan i zato što su tada korišćene kasetne bombe. Da li vi znate za ovo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Put Peć–Rožaje koji ste želeli da koristite bio je bombardovan kasetnim bombama. Zbog toga se smatralo da put nije siguran za izbeglice.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, svedok je rekao da ne zna ništa u vezi sa tim. Možda nam svedok može odgovoriti na pitanje kada vas je policija vratila, da li su rekli bilo šta u vezi sa bombardovanjem?

SVEDOK SOKOLJI: Ne. Nisu nam rekli ništa u vezi sa takvim bombardovanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. U tom slučaju, da li vaši odgovori sugerišu da vlast nije dozvolila Albancima da idu u Crnu Goru?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne mogu da govorim o njihovim namerama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Da li znate da je nekoliko stotina izbeglica sa Kosova i Metohije otišlo u Crnu Goru, koristeći baš ovaj put, ali kasnije, kada nije bilo bombardovanja kasetnim bombama?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ja ne znam kada su oni napustili Kosovo, ali sam preko medija upoznat da se nekoliko hiljada izbeglica sklonilo na teritoriji Crne Gore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: S obzirom da ste radili u Verifikacionoj misiji, trebalo bi da znate za podatak UNHCR-a koji se tiče broja izbeglica. Da li ste znali za to? Da ili ne?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne mogu da odgovorim sa da ili ne. Preko medija sam saznao da su se različiti brojevi izbeglica sklonili u različitim gradovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, rekli ste na početku da je napetost u Peći izazvana onim što ste vi nazvali incident u kafiću „Panda“ u Peći...

SUDIJA MEJ: Da, svedok je to rekao. Šta je vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj događaj se dogodio 14. decembra 1998. godine. Da li se toga sećate?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ranije sam rekao da se sećam meseca, ali se ne sećam tačnog datuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sećate se decembra, je li tako, 1998. godine?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Sećam se da je bio decembar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre toga smatrate da nije bilo incidenata koji su izazivali napetost?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam ni za jedan u samom gradu, u Peći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je relativan pojam. Da li znate da od maja do novembra 1998. godine, znači od maja meseca pa do novembra meseca 1998. godine, da je policija imala sukobe sa UČK u velikom broju sela oko Peći, a to je, na primer, Lođa (Loxha) koja vam je dva kilometra od Peći, Ljubenić (Lubëniq) dva kilometra, Rašić pet kilometara, Streoc (Strellc) deset kilometara, Brežnik (Breznik) i tako dalje, da je ubijeno šest pripadnika MUP-a? Da li se, dakle, sećate tih napada UČK na policiju i uopšte i na civile od maja do novembra 1998. godine u neposrednoj blizini Peći?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Kada je reč o UČK, rekao sam već ranije da su oni bili u brdima, u šumama i u selima. Mislim da

su se oni sukobljavali sa srpskim snagama i sve što sada kažem, kažem na osnovu onoga što sam čuo putem medija. Oni su bili u šumama, oni su pomagali stanovništvu koje je bilo proterano iz sela.

SUDIJA MEJ: Vama je konkretno postavljeno pitanje o incidentima u selima oko Peći i koliko sam ja shvatio, tvrdi se da je tokom tih incidenata ubijeno šest pripadnika MUP-a. Da li vi bilo šta znate o bilo kakvom događaju? Ako ne znate recite da ne znate.

SVEDOK SOKOLJI: Ne, ne znam. Ne znam ništa o tim incidentima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate, na primer, za događaj u hotelu „Park“ u Peći, to je hotel u Karagaću (Karagaç), to vam je u Peći, je li tako, kada su došli predstavnici misije OEBS-a da provere glasine šta se događa u tom hotelu i da su razgovarali sa zamenikom komandanta brigade OVK koji se tu našao?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da ste radili u Verifikacionom misiji, pretpostavljam da ste kao zaposleni u Verifikacionoj misiji imali bar nešto više informacija nego ostali građani. Da li ste imali ili niste?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Nisam imao informacije koje bi se odnosile na ovaj incident. A kada je reč o Verifikacionoj misiji na Kosovu, ja sam radio kao supervizor straže, kao nadzornik straže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da nije bilo incidenata u Peći. Ja ću zbog kratkoće vremena da vas pitam samo za Albance. Da li znate da je 26. maja 1998. godine u gradu, znači u Peći, ubijen Komanica Dela (Komanica Dela)?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je 2. juna ubijen takođe Albanac, i takođe u gradu, i takođe u Peći, dakle, Tači Uka (Thaci Uka)?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam, ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je 3. juna ubijen takođe Albanac Ziber Beriša (Zyber Berisha) kod Patrijaršije, kod Pečke patrijaršije?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da su 24. jula ubijeni Adem Đuka (Adem Gjuka) i Baki Đuka (Baki Gjuka)?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo taj događaj znate. A da li znate onda za događaj od 1. avgusta, kada je ubijen Zenun Gaši (Zenun Gashi)?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A 2. januara, kada je ubijen Veton Keljmendi (Veton Kelmendi)?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za 11. januar kada je ubijen Rustem Sadriu (Rustem Sadriu)?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A Emin Baša (Emin Basha) je ubijen 31. januara, da li ste čuli za njegovo ubistvo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, nisam čuo za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I 10. februara je ubijen Ćerim Suka (Qerim Suka), ni za njega niste čuli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste radili u Verifikacionoj misiji. Da li znate da u izveštaju Verifikacione misije OEBS-a za period 9–12. marta 1999. godine piše da je po naredbi komandnih struktura OVK ubijeno više Albanaca lojalnih Srbiji? Da li znate za taj izveštaj i da to piše u izveštaju Verifikacione misije u kojoj

ste vi radili?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, nisam video takav izveštaj niti sam čuo bilo šta takve vrste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Rekli ste da se niste plašili bombardovanja jer ne živite ni blizu kasarne, ni blizu policijske stanice. A da li znate da za vreme agresije uopšte nije bilo vojske u Peći i da su svi otišli prema granici? Da li to znate?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je u to vreme bilo samo 18 sahrana policajaca iz Peći koji su ubijeni od strane OVK. To su događaji koji se obično zapaze u gradu, kad su sahrane. Da li znate za to?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je za vreme agresije veliki broj Albanaca i ogromna većina Muslimana i Roma ostala u Peći kao i veliki broj Srba?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Kad sam se vratio posle rata i nakon ulaska snaga NATO-a na Kosovo, nisam našao nijednog Albanca, Roma ili Muslimana u Peći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, prazna je bila Peć kad ste vi došli?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Jedino sam sreo nekoliko vojnika italijanskog KFOR-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste videli, pošto ste tada kažete i sami bili u Peći, da je 90% srpskih kuća u Peći spaljeno upravo u vreme kad ste vi došli tamo?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Kad sam se vratio, samo sam video svoj deo grada i nekoliko drugih četvrti koje sam poznavao. Puno albanskih kuća je bilo spaljeno, a nisam primetio ništa u vezi sa srpskim kućama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, vi ne znate da je 90% srpskih kuća u Peći spaljeno?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da su sva sela srpska u okolini Peći spaljena, na primer Crni vrh (Ceroverhe), Ljubuša (Lebushe), Brestovik (Brestovik) i druga? Da li znate da su sva sela srpska u okolini Peći spaljena?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Kad sam se vratio u Peć mali broj srpskih kuća je bio spaljen, a kada je reč o napuštenim i spaljenim selima, ništa ne znam o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali kasnije je spaljen ostatak srpskih kuća, koliko ja pretpostavljam to treba da znate. Da li znate za to ili ne?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, nisu spaljene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, vi ste počeli vaše svedočenje sa objašnjenjem da je napetost u Peći izazvao, kako ste vi rekli, incident u kafeu „Panda“ i da vam svi ovi događaji i svi ovi ubijeni od maja do decembra nisu poznati i nisu proizveli nikakvu napetost.

SUDIJA MEJ: To je komentar, komentar na svedočenje ovog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitam, dakle, napetost je izazvana tim incidentom, kako ga je nazvao.

SUDIJA MEJ: Da, to je njegovo svedočenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite za taj zaista stravičan zločin, o kome zna cela Jugoslavija, da je on rezultat svađe među Srbima?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne razumem pitanje.

SUDIJA MEJ: Vaša izjava je sledeća – kako ste vi to shvatili, došlo je do neke svađe među Srbima i ta je svađa proizvela incident tokom kojeg je ubijeno šestoro ljudi. Da li je to tačno?

SVEDOK SOKOLJI: Ono što sam ja rekao su u stvari bile glasine, rekao sam da su to bile glasine koje sam ja čuo od stanovnika Peći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je to bio teroristički napad na kafe u kome je bila omladina i da je grupa terorista izrešetala ceo kafe i ostavili su na podu mrtvih šest mladića? Da li znate za to, osim što ste čuli za glasine?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da su ti mladići, koji su ostali da leže na podu izrešetani, od 13 do 22 godine?

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, čekam da se završi prevod. Svedok je rekao da ne zna i zato nema svrhe postavljati mu dodatna pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja postavljam to pitanje, gospodine Mej, jer je to bio jedan od najprljavijih terorističkih napada na decu, a svedok je ovde izjavio da je to zato što su se Srbi međusobno posvađali u kafiću i cela zemlja...

SUDIJA MEJ: Mi smo čuli objašnjenje svedoka, mi smo čuli njegovo svedočenje i mi ćemo to razmotriti naknadno. Vi ćete takođe moći da izvedete svoje dokaze. Međutim, nema svrhe postavljati mu pitanja ako on kaže da ne zna. Dakle, molim vas da sada pređemo na drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li zna svedok, ako dozvolite da postavim pitanje, da postoji izveštaj i Kosovske verifikacione misije o tom terorističkom napadu?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Osoblje Misije nas je upozorilo da budemo oprezniji i to je bio razlog zašto su dolazili po nas i vodili nas od kuće na posao i vraćali nas nazad.

SUDIJA MEJ: Pitani ste da li vam je poznat izveštaj Verifikacione misije o ovom napadu?

SVEDOK SOKOLJI: Ne, nemam nikakvo saznanje o takvom izveštaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodo, svedok ne zna ništa o napadima NATO-a, ni o bombardovanju Peći, ni o napadima OVK, ni o terorističkom napadu s kojim je počeo, a o kome postoji izveštaj Verifikacione misije. Juče smo čuli da je vojska samu sebe granatirala, a u optužnici stoji da je Jugoslavija samu sebe napala. Ja mislim da nema svrhe da nastavim da ispitujem ovog svedoka o navodima o kojima zna čitava jugoslovenska javnost osim njega, a pogotovo nema svrhe da nastavljam da ga ispitujem s obzirom da je i sam rekao da je službenik ovog suda. Zahvaljujem se.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časni Sude, vrlo kratko. Gospodine Sokolji, malopre ste izjavili da vas je u jednom momentu jedan policajac, kako ste kazali, odvuкао do kamiona.

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da. Tako se i desilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali vi ste o tom događaju, ja moram da vas upozorim, govorili 14. juna istražiteljima sa kojima ste razgovarali, znači vrlo brzo nakon onoga šta ste doživeli, i tada ste rekli da vam je taj policajac pomogao, ispratio me do kamiona, nisam imao snage da uđem u kamion pa mi je taj policajac pomogao. Da li je tako?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, tako je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I samo još ovo. Da li je tačno da ste tog policajca malo kasnije videli ponovo, pa ste čak rekli „bio je vrlo plemenit čovek, delio je mališanima čokolade, govorio ljudima da budu strpljivi, nije nosio oružje, imao je torbu sa oznakom Crvenog krsta, neki ljudi su ga pitali odakle je i on je odgovorio iz Beograda“?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Policajac koga sam ja video, to je bilo pre nego što su me šestorica policajaca odveli do hotela, primetio sam da on nije bio naoružan i imao je oznake Crvenog krsta. Njega sam video među ljudima i video sam ga kako daje neke stvari deci.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Albanskoj?

SVEDOK SOKOLJI – ODGOVOR: Da, albanskoj.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Gospodine Sokolji, kako bismo mi shvatili ovo što ste upravo sada svedočili o tome kako vam je policajac pomogao do kamione, to je bilo nakon incidenta u hotelu kada ste pretučeni. Da li je tako?

SVEDOK SOKOLJI: Da, tako je.

SUDIJA KVON: Gospodine Sokolji, kada ste objasnili razloge zašto ste otišli sa Kosova, to ste rekli Tužilaštvu, rekli ste da ste otišli zato što ste bili u strahu i zato što ste radili za OEBS i za Verifikacionu misiju, a i zbog toga što su vas policajci tukli. A što se tiče drugih Albanaca, dakle koji nisu radili za Verifikacionu misiju ili za neke međunarodne organizacije ili koje nisu tukli policajci, zašto su oni otišli, da li biste nam mogli da objasnite?

SVEDOK SOKOLJI: Pokušaću da objasnim, ne znam koliko će to biti jasno. Januara 1999. godine, ja sam počeo da radim za OEBS. Oni su imali tamo kancelariju i ja sam radio kao nadzornik stražara ili čuvara, a takođe sam imao i kontakte sa građanima koji su došli da se žale zbog maltretiranja od strane policije. Takođe je bilo i nekih drugih incidenata. Kada su ljudi bili uplašeni, kada su bili u strahu od vojske, od jugoslovenskih vojnika, ne znam kako da vam objasnim.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Da li Tužilaštvo ima dodatnih pitanja?

TUŽILAC ROMANO: Ne, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Gospodine Sokolji, ovim ste završili svoje svedočenje. Mi vam se zahvaljujemo što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite, a sada možete otići.

SVEDOK SOKOLJI: Hvala vama, časni Sude.

TUŽILAC NAJS: Naš sledeći svedok je Halit Barani (Halit Barani). Mi smo nedavno podelili rezime njegove izjave. Tokom svedočenja ovog svedoka spominjaće se spiskovi, moguće je da jedan od tih spiskova još uvek nije dostavljen, budući da još uvek nismo dobili engleski prevod dokumenta koji je deo tog spiska. Nadam se da to neće predstavljati poteškoće, a jedan drugi spisak je sam svedok doneo sa sobom. A kada dođe zgodan trenutak za to, ja ću zatražiti da se to predoči.

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja bih imao jednu malu primedbu, ja je do sada nisam stavljao jer sam uspevao iako sam istoga dana dobijao ovaj sažetak uoči ispitivanja svedoka na engleskom, ja čitam na francuskom, i nisam imao do sada u tom pogledu nikakvih primedbi jer bih stigao u međuvremenu preko mog asistenta da se detaljno upoznam sa ovim sažetkom. Međutim, u ovom momentu stiže jedan veoma bitan, veoma važan svedok, po mojoj proceni, gde je sažetak bogami evo ima desetak stranica i ja ću biti u stanju da pratim iskaz tog svedoka jer imam prevod na srpski jezik. Međutim, ovaj sažetak koji je vrlo važan da ga svako od nas ima u momentu kada se ispituje svedok, po mom ovako osećaju, morao bih dobiti na francuskom jeziku, naročito kad se radi o ovim opsežnim sažecima. Verujte, ja evo kao *amicus curiae* neću moći valjano da pratim baš onako kako to treba da se prati jedno ovakvo ispitivanje. Ja mislim da tu Sud ipak treba Tužilaštvo da upozori da nas blagovremeno upoznaju sa ovakvim stvarima i na jeziku koji ja poznajem. Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, praksa rezimea je nešto što je sudsko Veće smislilo, to nije praksa u čitavom Sudu niti je to nešto što je predviđeno pravilima. To olakšava rad Veću, kako bi sudije znale šta će svedok reći o konkretnom predmetu. Vi bi trebalo da imate izjave svedoka, pretpostavljam da ste dobili izjave svedoka, da su pred vama. Dakle, ovde se radi samo o rezimeima. Naravno, mi ćemo pitati Tužilaštvo šta oni mogu da urade u vezi sa tim, moguće je da neće moći mnogo toga da urade zbog kratkog vremena. Dakle, ne radi se o rezimeima koji se unapred pripremaju već se pripremaju kad svedoci dođu ovde u Hag. Videćemo šta može da se uradi, a u međuvremenu ćemo pozvati svedoka da svedoči.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Rezimei se u velikoj meri razlikuju od onoga što je sadržano u iskazu. U velikoj meri se razlikuju od onoga šta je sadržano u iskazima, ali ja uvažavam ovo što ste mi kazali i bio sam dužan da vas samo sa tim upoznam.

SUDIJA MEJ: U redu. Molim da svedok pročita svečanu izjavu.

SVEDOK BARANI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Možete sedeti.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste Halit Barani?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste stanovnik Mitrovice (Mitrovice) u severnom delu Kosova?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oženjeni ste, imate sedmoro dece?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste trenutno na čelu Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda, Regionalni centar Mitrovica?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se vi obrazovali u Mitrovici i posle toga završili fakultet u Prištini?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste služili vojni rok između 1974. i 1975. godine i to kao medicinski tehničar?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste postali politički aktivni?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 1989. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U kojoj političkoj stranci?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U Demokratskom savezu Kosova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li bili predsednik te stranke za Mitrovicu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne. Bio sam predsednik ogranka u Mitrovici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Do kada?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Do 1992. godine

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na koju ste poziciju izabrani 1992. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Bio sam član Predsedništva Demokratskog saveza Kosova za Mitrovicu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Između 1989. i 1997. godine, da li ste ikada uhapšeni od strane policije i ako jeste, koliko puta?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Sedamdeset i šest puta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta vam je rečeno, na šta su se odnosila ta hapšenja? Zbog čega je došlo do njih?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Hapšenja su obavljena pod izgovorom da sam ja bio aktivista Demokratskog saveza Kosova i Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad bi vas uhapsili koliko bi vas maksimalno zadržali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Maksimum bi bio 24 sata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je vaša kuća ikada pretresena, da li je u nju ikada ušla policija?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Mnogo puta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta su vam rekli, iz kog razloga?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Svaki put kad bi pretraživali moju kuću, uzeli bi razna dokumenta i biltene koje je izdavao Savet za odbranu ljudskih prava i sloboda. U njima su bili sadržani dokazi o incidentima i tamo su bili imenom spomenuti ljudi koji su primenjivali nasilje nad albanskim stanovništvom, koji su se koristili nasiljem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad bi vas policija pritvorila, kako bi sa vama postupali i da li su vas ispitivali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Uvek bi me ispitivali, a sedam puta su me teško fizički zlostavljali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom tog perioda, dakle od kasnih osamdesetih do kasnih devedesetih godina, da li je kancelarija Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda ikada pretresena od strane policije?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Žao mi je, to nije bilo tokom osamdesetih godina, to je bilo 1990. i 1991. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada su vas pretresali, koji vam je razlog navođen kao osnov za pretres?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Jednom je kancelarija Saveta pretresena, kao i kancelarija Demokratskog saveza koja je u istoj zgradi i tada su odnesene kamera, video kamera i mnogi doku-

menti i fotografije koji su pripadali Savetu za odbranu ljudskih prava i sloboda. To je sve konfiskovano.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bilo javnih demonstracija u periodu 1989. i 1990. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li vi videli te demonstracije, odnosno jeste li u njima učestvovali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, video sam ih.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je u tim demonstracijama bilo poginulih ili ranjenih?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 27. marta 1989. godine u blizini autobuske stanice u Mitrovici ubijeno je petoro Albanaca, a dvadeset i četvoro ih je ranjeno. Mnoge je srpska policija tada uhapsila.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko ih je ubio i na koji način?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ubila ih je srpska policija, vatrenim oružjem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prelazim na drugu stranicu sažetka. Tu postoji još jedan dokument kojeg ranije nisam spomenuo, dokument koji se spominje u drugom paragrafu. Ukoliko on sada ne postoji u prevedenoj verziji vratiću se na njega, ali ne, čini mi se da postoji prevod. Šta ste radili 1991. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 1991. godine bio sam predsednik Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda u Mitrovici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: No, pre toga, jeste li pre toga imali neki drugi, običan posao?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, bio sam radnik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koji posao ste obavljali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Bio sam prodavac.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako je došlo do toga da prestanete da radite taj posao? Zašto?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 1990. i 1991. godine srpski režim je prisilno otpustio sve Albance sa posla. Oni su bili prisiljeni da potpišu izjavu u kojoj su morali da izjave da priznaju Srbiju kao svoju republiku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je i vama data prilika da potpišete takvu izjavu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa možete li nam onda objasniti zašto ste izgubili posao prodavca?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da ne bih došao u priliku da budem prisiljen da potpišem tu izjavu, svojevoljno sam napustio posao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li došli pred Tribunal sa kopijom te izjave koju su ljudi tada trebali da potpišu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da. Imam takvu izjavu. Ta je izjava bila ponuđena doktorima u opštoj bolnici u Mitrovici koju su trebali da potpišu. Doktor Adem Nuraj (Adem Nuraj), takođe član Predsedništva Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda, doneo je tu izjavu Savetu nepotpisanu i ja imam taj primerak.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, imam ovde original i engleski prevod i želim da se to uvrsti u dokazni materijal. Napominjem da je prevod radna verzija. Original, mislim da je odštampan na zelenom papiru, takođe je ovde i svako ko želi može da ga pogleda. Molim da se prvo na grafoskop stavi original tako da svi to prvo mogu videti u originalu, a molim da se onda nakon toga na grafoskop stavi i engleski prevod. Molim dokazni broj.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 24.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, molim da se prvo na grafoskop stavi original na ćirilici. Ovo je engleski, molim da se stavi prvo ver-

zija na ćirilici. A sada molim verziju na engleskom. Verziju na ćirilici molim da date svedoku. Gospodine Barani, imate u rukama verziju na ćirilici, na grafoskopu se nalazi radna verzija na engleskom jeziku. Molim vas da nam kažete da li na ćirilichnom originalu piše otprilike sledeće. Ako ovo prevodioci nisu dobili izvinjavam se, mislim da smo to trebali njima dati. Imate li još kopija? Radi se o mojoj grešci. Možda bi onda bilo bolje ukoliko bi sudski poslužitelj ipak stavio ćirilichnu verziju na grafoskop, a ja ću proćitati radnu verziju prevoda i molim svedoka da to prati na ekranu. Da li u dokumentu piše otprilike sledeće: „Izjavljujem potpisujući ovu izjavu da u potpunosti prihvatam i da ću se pridržavati odluke o preduzimanju privremenih mera za društvenu zaštitu samoupravnih prava i društvene svojine u medicinskom centru „30. juli“, Osnovne organizacije udruženog rada, koja je donesena na sednici Narodne skupštine Republike Srbije, na sednici održanoj 24. oktobra 1991. godine. U svemu ću se pridržavati odluka donesenih od strane privremenih tela.“ Sledeći paragraf: „Takođe izjavljujem da prihvatam i da ću se za vreme radnog vremena pridržavati odredbi sistemskih zakona Republike Srbije, a naroćito Zakona o radnim odnosima u posebnim okolnostima, Zakona o upotrebi jezika i pisma i drugih zakona koji se odnose na utvrđen teritorijalni integritet i suverenost moje republike Srbije u kojoj živim i radim.“ I zatim tu stoji jedna napomena. „Neopravdano nepotpisivanje ove izjave povlaći za sobom odgovornost utvrđenu odredbom ćlana 8. stav 1. taćka 4. Zakona o radnim odnosima u posebnim okolnostima.“ Da li se ovo što sam proćitao na engleskom jeziku uglavnom poklapa sa onime što ste vi proćitali na ćirilici?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na 1993. godinu. Vi ste tada, znaći, već bili na položaju predsednika Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 15. avgusta 1993. godine više od 250 srpskih policajaca otišlo je u jedino albansko selo u općtini Leposavić (Leposaviq), u selo Čabra (Caber) u općtini Zubin Potok (Zubin Potok). Opolikli su selo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moram vas prekinuti. Prvo, uvek je važno da sudije znaju da li je ono što vi govorite vaše lično opažanje ili ste to čuli od drugih ljudi. Kad je reč o ovom incidentu o kome sada govorite, recite da li ste to vi sami videli ili ste o tome saznali od drugih.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Albanci, video sam policiju nakon što su se povukli iz sela, nakon što su uhapsili sedam Albanaca. Imam video snimke i fotografije snimljene kamerom.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, osim ukoliko nam to neće biti od pomoći, mislim da bi bilo bolje da se približimo temi nego da se bavimo detaljima. Ja, naravno, imam na umu i kritiku koju ste vi uputili optuženom o unakrsnom ispitivanju o perifernim temama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Ponašanje strana tokom devedesetih godina, do 1999. godine je važno i mi se oslanjamo na to. Međutim, idemo sada dalje na ovo konkretno selo zato jer je u tom istom selu došlo do aktivnosti marta 1999. godine.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U martu 1999. godine to isto selo opkolili su srpski policajci i civili. Civili su bili iz okolnih sela, jer to je selo okruženo srpskim selima i svi stanovnici tog sela bili su prisilno isterani. Četrnaest ih je streljano, a četvoro se još vode kao nestali. Kuće su u potpunosti spaljene, a nakon nekog vremena srušene su sa zemljom. Sve kuće srušene su sa zemljom buldožerima. Imam dokaze, fotografije i video snimke tih događanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moramo se na trenutak vratiti i to mislim godinu dana unazad, na 1998. godinu. Da li je tada došlo do pogibija u selima oko Mitrovice o kojima nam vi možete nešto reći, i ako jeste u kom mesecu je to bilo?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ja nemam, nije mi jasno pitanje. Izvinjavam se.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Da li je 1998. godine došlo do pogibije Albanaca u selima oko Mitrovice?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 15, 16. i 17. septembra 1998. godine, srpska policija i vojska preduzele su ofanzivu u selima oko

Sedlara (Shala) blizu Mitrovice. Tada su ubili 16 Albanaca, oba pola. Mnoge su proterali iz njihovih domova i delimično su spalili 12 sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da sada pogledamo odgovarajuće karte. Jedna karta je karta broj 5 dokaznog predmeta 4 i druga je plan grada same Mitrovice, to je dokazni predmet 8. Molim da se to pokaže svedoku. Molim da se svedoku pokaže karta broj 5 dokaznog predmeta broj 4. Ako vidite na karti koja je na grafoskopu sa vaše leve strane pokažite nam selo Sedlare o kojem ste upravo govorili.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Izvinjavam se, ne radi se o selu Sedlare nego o selima Sedlara. Sedlare je jedno područje u kome se nalazi nekoliko sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da to ovim pokazivačem pokažete na karti. Svedok pokazuje područje severoistočno od grada Mitrovice. Hvala.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tačno na ovom mestu u Starom trgu (Stariterg) ubijena su četiri Albanca, a u ovim drugim selima, šestoro u Kačandolu (Kacandoll) i jedno ubistvo u drugim selima. Kačandol je ovde.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, molim vas da sednete ponovo. Idemo sada na mart 1999. To je jedan pasus na poslednjoj strani sažetka. Idemo sada na to kako bismo stvari prošli hronološkim redom. Od 5. do 7. marta da li je došlo do incidenta sa porodicom Jašari (Jashari) u opštini Srbica (Skenderai)?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Izvinjavam se, to nije porodica Jašari, porodica Jašari je iz Donjih Prekaza (Prekaz i Posthem) u opštini Srbica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam nešto o tome.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dobro. Od 5. do 7. marta 1999. godine u selu Donje Prekaze u opštini Srbica, srpska policija i vojska ubile su 58 Albanaca iz tog sela. 20 od njih bili su članovi porodice Šabana Jašarija (Shaban Jashari). U isto vreme

spalili su sve kuće i na kraju odvezli sve leševe u Prištinu. Vratili su ih u Srbicu posle 10. marta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta ste vi od svega toga sami videli?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ja sam lično video dim, video sam tenkove kako idu od fabrike municije prema kući Šabana Jašarija, a i u suprotnom smeru. Takođe sam čuo eksplozije i pucnjeve iz raznih vrsta oružja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vozila koja ste videli, da li možete neko vozilo da identifikujete prema slici?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Naravno, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet 17 i to oba lista. Dok vam se ova fotografija pokaže, molim vas da pogledate i da nam kažete koja ste vozila videli tom prilikom, a onda ćemo to staviti na grafoskop.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Vozilo na fotografiji broj 6. To sam video, to jest nešto slično tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se to stavi na grafoskop. Ovo je, znači, fotografija u gornjem desnom uglu. Jeste li sve to gledali golim okom ili ste se nečim koristili prilikom vaših posmatranja?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Sve sam to video golim okom, a takođe i kroz dvogled.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na kojoj ste se udaljenosti nalazili od ovih događanja koja opisujete?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Bio sam na udaljenosti od otprilike dva do tri kilometra. No, bio sam na brdu i vazдушnom linijom je to bilo i bliže.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje sada na sredinu marta i na pijacu u Mitrovici. Recite nam šta se tamo dogodilo i kog dana.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da. 13. marta u 2.30 posle

podne na pijaci u Mitrovici, to je bila subota i to je pijačni dan, vojska odnosno policija, ne znamo tačno ko, bacili su tri bombe i to usred pijace.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se na grafoskop stavi dokazni predmet broj 8, plan grada Mitrovice, ne morate ustajati sa stolice, pokažite nam samo gde se nalazi pijaca.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Znači, to je skoro u samom centru ove karte?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tačno ovde kod ovog raskršća s desne strane, tamo se nalazi pijaca povrća u Mitrovici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakva je bila posledica ovih bombi koje ste spomenuli?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tom prilikom poginulo je sedmo-oro ljudi, a više od 90 ih je ranjeno. Moguće je da ih je bilo i više, ali ja nemam dokaze o više, no za ove ljude imam imena i prezimena. A šestoro ranjenih ostali su bez obe ili jedne noge i sada su trajni invalidi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje. Ljatif Beriša (Latif Berisha), na kojem je on položaju bio početkom 1999. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 1999. godine Ljatif Beriša bio je predsednik Demokratskog saveza Kosova, odnosno ogranka u Mitrovici i profesor na Univerzitetu u Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta mu se dogodilo?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dana 24. marta, negde nakon pola dvanaest uveče dok je spavao kod kuće u svom krevetu, u kuću su mu ušli maskirani Srbi, izveli ga iz sobe, postavili ga ispred ulaznih vrata i tamo su ga streljali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na predsednika Skupštine kosovskih nezavisnih sindikata. Ko je bio na tom položaju u to vreme?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je bio Agim Hajrizi (Agim Hairizi) i iste te noći 24. marta, maskirani Srbi ušli su u njegovu kuću i streljali njega, njegovu majku i njegovog jedanaestogodišnjeg sina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Posle događaja koji su se odigrali krajem marta 1999. godine, jeste li vi ostali na Kosovu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, ostao sam u Mitrovici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste mogli otvoreno, javno da ostanete u Mitrovici ili ste se morali sakrivati pred drugima?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Nisam to mogao javno, bilo je nemoguće ostati otvoreno tamo, ali išao sam od kuće do kuće, sakrivao sam se i pratio sam ono što se dešavalo stanovništvu Mitrovice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li to učinili delimično i zato jer ste bili privrženi vašem poslu u organizaciji za ljudska prava?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, naravno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A u međuvremenu, vaša šira porodica gde se nalazila?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 27. marta uveče sam nazvao jednog mog rođaka i on je odveo moju decu traktorom na jedno mesto u blizini Mitrovice zvano Sokolov potok i oni su tamo ostali do 20. juna 1999. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li ih vi lično s vremena na vreme tamo posećivali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: S vremena na vreme, kada bi putevi bili otvoreni, ja sam ih posećivao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li sada da idemo na selo, odnosno područje Bair (Bair) u Mitrovici. Molim da ponovo pogledamo isti dokazni predmet broj 8 i da nam pokažete na karti gde se to nalazi.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Oprostite, ali to nije područje, to je jedna četvrt Mitrovice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da se to na karti vidi. Ako pogledate na mapu, to je sa vaše leve strane. Pod pretpostavkom da je tačno obeleženo, nalazi se negde pri dnu karte, odmah iznad glavnog puta koji ide sa zapada na istok, a istočno od glavnog puta koji ide u pravcu sever–jug. Hvala. Šta se u toj četvrti dogodilo 25. marta?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: 25. marta, srpska vojska koja u toj četvrti ima i kasarnu i skladišta koji su povezani sa selom Svinjare (Frasheri i Madh) ušli su u mnoge kuće u toj četvrti. Pucali su u vrata i prozore kuća. Delimično su Albance proterali iz njihovih kuća i preporučili im da odu za Albaniju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U prevodu stoji da su ih delimično isterali. Jeste li vi nameravali reći delimično i ako jeste, šta ste tačno mislili, odnosno možete li nam objasniti da li je to proterivanje bilo delimično ili potpuno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U toj četvrti živi preko 8.000 ljudi. Toga dana nisu svi izbačeni iz svojih domova. No, 27. marta, dakle u roku od tri dana svi su bili proterani. Zato sam rekao da su prvog dana 25. marta delimično proterivali. To je bio dan kada je vojska počela da ih proteruje iz njihovih domova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom tog provog proterivanja, gde ste vi bili, u Bairu ili negde u Mitrovici?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Najveći deo vremena provodio sam u četvrti Ilirida, to je četvrt u Mitrovici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li sami otišli u Bair?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dana 25. marta posle podne, raseljeni ljudi i moji saradnici došli su i informisali su me o tome u mojoj kancelariji koja je bila u četvrti Čindra (Qandra). Ja sam zatim otišao da vidim da li bih mogao da snimim neke slučajeve proterivanja. No, to nažalost nije bilo moguće, bilo je opasno, svuda se pucalo. Video sam vojnike kako nasilno proteruju Albance iz

njihovih domova i onda sam se vratio u moju kancelariju i napisao izveštaj koji imam ovde sa sobom. To je izveštaj koji sam podneo medijima.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, kad bude prikladan trenutak molim vas da nam to kažete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da završimo ovaj pasus, još dva pitanja. Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet 18. To su fotografije uniformi. Da li nam možete reći kakve su uniforme nosili ljudi koji su vršili proterivanja? Molim vas da pogledate ovaj niz fotografija, recite nam broj, a zatim ćemo to staviti na grafoskop.
SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Fotografija broj 5.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se to stavi na grafoskop.
SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Iako baš nije sasvim jasno, to je uniforma koju sam video tog dana, nešto slično toj uniformi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. I poslednje pitanje pre nego što odemo na pauzu. Spomenuli ste vaš izveštaj i rekli ste da ste ga dostavili medijima. Da li mislite na neke novine ili nešto drugo?
SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Sve moje dnevne informacije koje su imale veze sa Savetom za ljudska prava u Mitrovici prosleđivao sam u Prištinu, a zatim na „Dojče vele“ (Deutsche Welle), „Glas Amerike“ (Voice of America) i drugo.

SUDIJA MEJ: U redu. Idemo sada na pauzu i nastavljamo u 14.30. Gospodine Barani, sada ćemo imati pauzu do 14.30. Molim vas da se tada vratite kako biste nastavili da svedočite. Molim vas takođe da imate na umu da tokom ove pauze i eventualnih sledećih pauza u vašem svedočenju, ne smete ni sa kim razgovarati o vašem svedočenju dok se ono ne privede kraju. To se odnosi i na pripadnike tima Tužilaštva.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Trenutno se nalazimo na polovini para-grafa 5. Gospodine Barani, vi ste upoznati sa tim šta se dogodilo u četvrti Bair na dan 25. marta. Da li nam možete nešto reći o ubistvima koja su počinjena sledećeg dana?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Narednog dana, 26. marta 1999. godine posle podne dogodila su se četiri ubistva, ubijena su tri muškarca i žena i svi su bili starije dobi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde su ta ubistva počinjena? Na ulici, u kućama tih ljudi, na poslu, gde?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U kućama tih ljudi. Jedna žena je bila paralizovana, u krevetu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li nam reći koliko ljudi je otprilike proterano iz četvrti Bair između 25. i 27. marta?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tokom ta dva dana otprilike 8.000 ljudi je proterano iz ove gradske četvrti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Narednog dana, 27. marta, u gradskom području Mitrovice koja se zove Ilirida, da li ste videli neka ubistva?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se karta Mitrovice stavi na grafoskop, to je dokazni predmet 8. Da li se Ilirida vidi na ovoj karti i ako se vidi, molim vas pokažite nam gde. Između glavnog puta i mesta koje je obeleženo kao Tavnik.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je Ilirida koja se ranije zvala Tavnik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam nešto o ubistvima koja ste videli.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dana 27. marta u 8.30 časova u blizini autobuske stanice u Mitrovici u četvrti Ilirida, tri policajca, jedan od njih se zvao Tofil Vojinović, ubili su dva Albanca: Hajdina

Džanija (Hajdin Xhani), starog 72 godine i Rahima Voću (Rahim Voca), starog 52 godine. Prvi je živio u Tavniku, a drugi je živio u Bairu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kasnije, mislim da je to bilo kasnije kod džamije, šta ste videli?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Istog dana u 3.10 posle podne, u blizini Hadži Veselis (Haxhi Veselis) džamije, srpska policija i dva pripadnika Državne bezbednosti su ubili dva Albanca. Jednog ne poznajem, njegov identitet je još uvek nepoznat, a drugi je bio Eset Behrami Hajrizi (Eset Behrami Hajrizi), star 52 godine, živio je u četvrti Ilirida.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate ime jednog od policajaca ili tih pripadnika Službe državne bezbednosti koji su u tome učestvovali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, znam neka imena. Policajci Ratko Antonijević i policajac Dejan, takođe pripadnici Državne bezbednosti, inspektor Dragan Đurić i Žarko Kosovac. Tu su bili i drugi policajci, ali njih nisam poznavao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kasnije se nešto dogodilo u području osnovne škole. Recite nam nešto o tome, molim.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U 15.55 časova u blizini osnovne škole „Avdulla Šabani“ (Avdulla Shabani) policajci u džipu su pucali na neke ljude na ulici i ubili su Hakija Kuršumliju (Haki Kursumliu).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate imena počinitelaca tog ubistva i te pucnjave?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Znam imena dvojice policajaca koji su bili u džipu, ali ne znam ko je od njih pucao. Jedan od njih je bio Ratko Antonijević, drugi je bio Nenad Pavićević, a s njima je bio i Boban Milosavljević.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, vi ste rekli na početku da je svedok gledao ta ubistva. Bilo bi dobro kada biste to pojasnili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je reč o ovim ubistvima, da li ste to videli svojim očima ili ste dobili izveštaj od nekoga? Da li ste se oslanjali na nečiju informaciju? Možete li nam pomoći oko toga?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Sve sam to video svojim očima i video sam još jedno ubistvo kasnije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi bili na ulici u to vreme kada ste videli ta ubistva ili ste ta ubistva videli sa nekog drugog mesta, sakriveni?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam gde ste se nalazili kada ste videli ta ubistva?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Kada su ubijena prva dvojica, bio sam oko 50 metara iza njih, iza ćoška jedne kuće u blizini bandere koja je bila pored mene, ispred mene, a kada se policija povukla, otišao sam i video jednu ženu kako plače. Pitao sam je šta je bilo, a ona mi je rekla da joj je muž ubijen. Ja sam onda otišao i odneo telo Rahima Voće do njegove porodice i tada sam video krv na zemlji. Očistio sam tu krv. Pobrnuo sam se za decu, dao im vode, a krv sam očistio da ne bi znali da sam ja odneo telo jer je policija nosila tela i pokušavala da zatre sve tragove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je sve što se tiče prvog ubistva, a kada je reč o drugom ubistvu, ubistvu Eseta Bahramija, gde ste tada bili?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U slučaju ubistva Eseta Bahramija bio sam udaljen oko 70 do 100 metara. Takođe sam se krio iza jedne kuće i odatle sam video ceo taj događaj dok Esat Behrami nije pao na zemlju, Esat Bahrami Hajrizi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je bio neko koga ste znali? A na kom ste mestu bili kada ste videli ubistvo Hakija Kuršumliju?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dok je policija ubijala Hakija Kuršumliju, bio sam u jednoj dvospratnoj kući Muse Behramija (Musa Behrami), koja nije dovršena. Bio sam na drugom spratu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, pre nego što pređemo na sledeće ubistvo, dali ste nam imena počinilaca. Da li ste te ljude znali odranije ili vam je neko drugi dao njihova imena?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U svim ovim slučajevima, imena koja sam pomenuo, ja sam sve te događaje lično video i ja sam drugim ljudima ispričao šta se tada dešavalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, ti počinioци su ljudi koje ste vi znali iz viđenja i znali ste ih po imenu, je li tako?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada idemo nešto dalje kada ste bili u društvu Haradina Hasanija (Haradin Hasani). Možete li nam reći šta se tada desilo?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tog dana, u 16.30 časova, oko 300 metara od moje kuće na raskrsnici razgovarao sam sa svojim sugrađanima o tome što se dešavalo i u tom trenutku sam razgovarao sa Haradinom Hasanijem, starim 23 godine koji je bio iz Gornjih Prekaza (Prekaz e Eperme). On je prešao u Mitrovicu 1998. godine kada je počela srpska ofanziva. Džip koji je vozio Ratko Antonijević zaustavio se oko 200 metara od nas na drugoj raskrsnici i ja sam povikao ljudima koji su bili sa mnom da beže, a ja sam pobegao i sakrio se iza zida. Oni su ispalili samo jedan pucanj iz tog džipa, ne znam ko je pucao, ali su pogodili Haradina Hasanija u leđa, a džip je nastavio dalje. Svi ljudi koji su bili sa mnom pobegli su. Ja sam uzeo Haradina Hasanija i onda je Ganimeta Isufi (Ganimete Isufi), medicinska sestra, ona je istrčala iz kuće i onda smo ga zajedno odneli kod doktora Mensura Voće (Mensur Voca) koji je imao kliniku u svojoj kući, to je bilo oko 500 metara od samog mesta incidenta. Doktor je pokušao da ga spasi, ali posle dva sata Haradin je izdahnuo i negde u 10 sati uveče sahranjen je na groblju sela Donje Žabare (Zhabar i Posthem) blizu Mitrovice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratću se na pitanje u vezi restorana i kuća koje su pripadale Bajramu Jahaju (Bajram Jahaj) i Skenderu Jahaju (Skender Jahaj). Šta ste videli u vezi s tim?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Otprilike u 18.30 časova, „zastava 101“ puna policajaca sa četvoricom civila unutra i kamion pun policajaca, prošli su pored autobuske stanice i spalili su kuću Skendera i Bajrama Jahaja i restoran „Malsorja“ koji je pripadao Bajramu. I onda, nakon što su zapalili ove kuće i restoran, produžili su i zaustavili se u naselju Ura e Đakut (Ura e Gjakut).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta su tamo uradili?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tamo su zapalili kuću Bislima Jašarija (Bislim Jashari) i još dve kuće.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko blizu ili daleko od ovih događaja ste se nalazili kada ste videli ovo što ste opisali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U prvom slučaju bio sam oko 100, 200 metara udaljen, a u drugom slučaju, u slučaju Bislima Jašarija samo sam video dim. Ne znam ko je ušao u kuću i zapalio je. Samo sam video prvu kuću koja je zapaljena, kuću i restoran, a isti tim, ista grupa je produžila putem i u tom trenutku se video dim iz kuće Bislima Jašarija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bavimo se istom temom ubistava, ali prelazimo na 28. mart. Porodica Aljuši (Alushi), šta nam možete reći o njima? I možda možete odmah reći Sudu da li ste to videli lično ili ste to saznali od drugih ljudi i ako jeste, od koga ste saznali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U ovom slučaju koji se dogodio 28. marta posle podne, nisam lično prisustvovao kada su četiri Srbina ušla u dvorište porodice Aljuši i ubili njegova dva sina, njegovog brata i njegovog nećaka koji su popravljali auto i traktor. To se desilo u selu Suhodol (Sohidoll) u blizini Mitrovice. Pola sata kasnije ljudi koji su pobjegli iz ovog sela obavestili su me da je došlo do ovog ubistva u dvorištu porodice Aljuši. To nisam lično video, ali narednog dana sam prisustvovao sahrani ove četiri žrtve.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Odgovorite nam na ovo pitanje samo sa da ili ne i nemojte davati ime. Da li ste vi dobili ime jednog od

policajaca za kojeg se kaže da je učestvovao u tome? Odgovorite nam samo sa da ili ne.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da. Ne policajac nego civil.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada da se vratimo na temu paljenja kuća i prodavnica, uopšteno govoreći. Da li je došlo do razaranja kuća i prodavnica u periodu od kasnog proleća do ranog leta 1999. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Pljačkanje i paljenja kuća i radnji je počelo 27. aprila i trajalo je sve do kraja maja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su radnje pljačkane, uništavane na isti način? Da li je postojao neki opšti obrazac za to?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne znam da li je postojao obrazac, ali znali smo unapred da će pljačkati radnje i da će ih onda zapaliti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste događaje o kojima pričate lično videli sakriveni na različitim mestim ili su vam to drugi ljudi ispričali ili je to kombinacija i jednog i drugog?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Neke događaje sam lično video svojim očima i te detalje sam pričao drugim ljudima, a takođe u drugim slučajevima su drugi ljudi meni pričali o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste događaje lično gledali, šta ste primetili u vezi sa počiniocima tih dela, kojoj grupi ili snagama su oni pripadali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To su bili policajci, pripadnici paravojnih snaga i srpski civili, a u jednom slučaju, koji se dogodio 29. marta, bila su dva kamiona Vojske Jugoslavije koja su takođe učestvovala u pljački.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Govorite o paravojnim snagama. Opišite nam kako su izgledali ti ljudi koje vi opisujete kao pripadnike paravojnih snaga.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Mi smo smatrali da su pripadnici paravojnih snaga ljudi koji su nosili plave uniforme, a mnogi su imali i crne kape ili maske na licu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na osnovu vaših ličnih zapažanja, da li možete da imenujete bilo koga od počilaca paljenja i uništavanja radnji i kuća koje ste vi videli u tom periodu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Pored onih prvih slučajeva koje sam pomenuo, kada je 27. marta spaljena kuća Bislima, ovaj Bajrama Jahaja, ja ne znam imena ljudi koji su u tome učestvovali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se sa teme uništavanja imovine u tom periodu na 28. mart, a to je paragraf 8 u našem rezimeu. Možete li nam reći šta se desilo u Gornjem Suvom Dolu (Sohidoll e Eperm) i Donjem Suvom Dolu (Sohidoll e Poshtem)? Molim da se svedoku ponovo stavi karta Mitrovice na grafoskop.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Žao mi je, to nisu Gornji i Donji Suvi Do jer se tamo dogodilo sedam ubistava i...

SUDIJA MEJ: Možete li ponoviti ono što ste upravo rekli prevodiocima?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ovo je slučaj koji se dogodio 28. marta u Donjem Suvom Dolu, gde je u kući porodice Aljuši ubijeno četiri člana te porodice, ali mnogo kasnije. U naselju „7. septembar“ troje prijatelja porodice Aljuši je pobeglo, kasnije kada su se vratili i oni su ubijeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na to ćemo se kasnije vratiti. Možete li sada da pokažete na karti Mitrovice gde je došlo do prvog ubistva?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da. To nije na ovoj karti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U odnosu na ovu kartu možete li da nam kažete gde se to mesto nalazi, istočno, zapadno, severno ili južno i ponovo nam recite ime tog mesta.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Gornji Suvi Do se nalazi severno od Mitrovice, a naselje „7. septembar“ se takođe nalazi severno od Mitrovice. Dakle, to su dva naselja koje odvaja samo jedan put.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada nam recite šta znate o ubistvu i kako ste vi saznali za to?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Kao što sam rekao, do prvog ubistva je došlo u dvorištu porodice Aljuši gde su ubijena njegova dva sina, brat i nećak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako ste za to saznali?

SUDIJA MEJ: On je rekao da je prisustvovao sahrani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Recite nam sada o drugom ubistvu.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Do drugog ubistva je došlo nekoliko minuta kasnije u naselju „7. septembar“, kada su tri prijatelja porodice Aljuši ubijeni. Oni su bili sa Aljušijem u to vreme kada su ubijeni članovi porodice Aljuši i u svom su autu pobjegli u tom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je reč o ovim selima, o Gornjem i Donjem Suvom Dolu, da li ste saznali kako je došlo do proterivanja iz tih sela? Samo nam recite da ili ne?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Od koga ste to saznali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Od ljudi koji su pobjegli iz tih sela. Oni su mi to ispričali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta ste saznali, šta se tamo dogodilo?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Saznao sam da su srpski civili i pripadnici paravojnih snaga njih prisilno proterivali, ali nije u pitanju Gornji Suvi Do.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate šta im je rečeno kada su nasilno proterani?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta im je rečeno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da idu u Albaniju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada idemo na april 1999. godine. Sela Gušavac (Gushavc) i Vinarce (Vinarc). Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet 4, odnosno karta 5 iz dokaznog predmeta 4. Možete li nam reći gde se nalaze ta dva sela?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim kartu 5 iz dokaznog predmeta 4.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Izvinjavam se, ali ovo nije karta Mitrovice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne vidi se precizno. Možete li nam pokazati opšte područje gde se to nalazi?

SUDIJA MEJ: Šta mi u stvari gledamo?

TUŽILAC NAJS: Gledamo gde su sela Gušavac i Vinarce.

SUDIJA MEJ: Ako pogledate Kosovsku Mitrovicu, centar grada, gde se nalazi u odnosu na centar grada?

SVEDOK BARANI: Evo ovde se nalazi, severoistočno od grada.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Možemo se kasnije na to vratiti detaljnije. Izvolite sestri. Da li ste videli neku aktivnost u području ovih sela 19. aprila?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dana 19. aprila, u poslednjim satima iz sela Vinarce i Gušavac, iz smera tih sela video sam veliki konvoj i stanovnici tih sela su raznim transport-

nim sredstvima išli u konvoju, a takođe i peške. Policija i paravojne formacije prisilili su ih da napuste svoje domove. To sam video svojim očima. Pratio sam ih sve dok poslednja osoba nije napustila selo. Dakle, govorim ovde o poslednjem stanovniku sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde ste se nalazili i na kojoj udaljenosti ste bili dok ste gledali te događaje?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Bio sam otprilike 200, 300 metara daleko. Bio sam na brdu Grmov (Germove) koje reka Ibar razdvaja od ova dva sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na selo Košutovo (Koshtove). Da li ste tamo posmatrali događaje koji su se desili u aprilu i maju 1999. godine ili ste za njih saznali naknadno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U aprilu i maju je iz sela Košutovo celokupno stanovništvo prisilno isterano iz svojih kuća. Tom prilikom je ubijeno 13 Albanaca, a osam se vode kao nestali. Stanovnici tog sela, među njima i vozač „Kosovotransa“ pod imenom Duško Veličković uzeli su od stanovnika 100 maraka, i odvezli ih u Ulcinj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To ste videli sami ili ste saznali za to?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To su mi rekli ljudi koji su bili u autobusu i oni su mi rekli da im je vozač tražio isti iznos novca kako bi ih vratio nazad odakle ih je i povezo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li, odgovorite molim vas sa da ili ne, u jednom trenutku pronašli dokument koji govori nešto o srpskim vojnicima koji su bili umešani u to?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde su ljudi koji su učestvovali u tome bili stacionirani tokom i odmah nakon proterivanja seljana?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Policija i mnogi drugi Srbi bili su stacionirani u tri albanske kuće i to u četvrti pod imenom Seferaj i Markaj i u osnovnim školama u selu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokument koji ste pronašli, gde ste ga i kada pronašli?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dokument je pronađen na kontrolnom punktu gde je bila stacionirana policija i to u četvrti Markaj i u kući gde su oni bili sve do juna 1999. godine, u kući gde je bila stacionirana policija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste pronašli dokument?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dokument sam pronašao 20. juna 1999. godine nakon povlačenja policije i nakon ulaska mirovnih snaga na Kosovo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je taj dokument u vreme kada ste ga našli bio u jednom komadu ili je već bio pocepan u više komada koje je trebalo ponovo sastavljati?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dokumenti su svi bili pocepani, ja sam ih sve sakupio, sastavio i na taj način sam dobio ceo dokument u sadašnjem obliku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pogledamo dokument, rekli ste da ste ga našli na kontrolnom punktu ili negde slično. Gde ste ga tačno pronašli?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U četvrti Markaj. Ime vlasnika kuće ne znam, to ne mogu da se setim, bilo je to u selu Košutovo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: No, jeste li ga našli u kući, na zemlji, ili gde?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dokument se nalazio van kuće na zemlji i ja sam prikupio sve komadiće i onda ih sastavio zajedno u sadašnji oblik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li fotografisali mesto gde ste našli dokument?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne, 20. juna na tom mestu nisam imao fotoaparat.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, svedok je rekonstruisao dokument i on je ovde dostupan, ja ga sada držim u ruci, to je taj komad papira. Svako može da ga pogleda ako hoće. Molim da se to uvrsti u spis zajedno sa engleskim prevodom.

SUDIJA MEJ: Imate li original?

TUŽILAC NAJS: Imam ovde original koji je, kao što je svedok rekao, rekonstruisan. To smo fotokopirali, tako da vidite da ovo što ulazi u spis nije ono što je pronađeno nego ono što je rekonstruisano.

SUDIJA MEJ: Nama trebaju obe stvari. Original, fotokopija originala i prevod. Mislim da se radi o radnoj verziji prevoda.

sekretar: Original će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 25, a fotokopija broj 26.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se svedoku da kopija ovog dokumenta. On to ima, u redu, dobro. Pogledajte, molim vas, sada fotokopiju originala. Molim vas samo da mi date na trenutak original, jer se tu nalazi strana koju želim da pronađem. Dakle, u originalu treba pogledati dokument koji počinje sa brojem 0608. Zapravo, poslednja strana dokumenta nije baš pravilna u odnosu na način na koji je prezentovana. Molim svedoka da pogleda stranu koja počinje brojem 0608. Da li se ta oznaka nalazila na originalnom dokumentu koji ste vi našli, ili je to neko dodao od kada se dokument nalazi kod vas?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ja sam sastavio dokument. Dokument je bio u delovima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ali konkretno pasus koji počinje sa 0608 Laza i 0610 Dimitrić, da li je to bilo ranije na dokumentu ili je to neko kasnije dopisao?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je jedan drugi deo, taj deo je pronađen u selu Žabar gde je bila stacionirana srpska policija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na sledeću stranicu originala. Ovde vidimo popis imena koji ide, čini mi se, do 7, a zatim na sledećem listu do brojke 18. Počinje imenom Miletić i to pod naslovom „Peti vod“. Mogu vam to pokazati ako ne možete pronaći. Zanima nas onaj deo gde stoji peti vod, broj 1, Miletić Milovan Dejan. Tu je 18 imena sa adresama, odnosno imenima sela. Recite nam da li poznajete neka od tih imena ili ne?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Lista se nastavlja Drugim vodom, počinje imenom Matković Dragan, iz sela Vuča (Vuće). I lista zatim ide do broja 17, Milisavljević Dragoljub i tu je telefonski broj i adresa Kralja Petra. Vidite li tih 18 imena. Da li vam je neko od njih poznato ili nije?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zatim imamo deo liste sa naslovom „Komanda prve čete“, tu imamo sedam imena, grupa imena počinje sa Radović, a završava sa Stanić.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su vam neka imena poznata?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne, nijedno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, „Treći vod“, popis vojnika i adresa. Možemo da vidimo da neka od ovih 17 imena imaju adrese u Mitrovici, broj 5, 7, 10, 14. Da li su vam neka od tih imena poznata?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne, nijedno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li nam na osnovu prezimena reći koje su nacionalnosti ti ljudi?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne, ne mogu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na prvi list koji ste pogledali, a koji nismo stavili u pravilni redosled, koji počinje sa bro-

jem 0608, a završava se brojem 0506 i piše da je Isa Dibrani (Isa Dibrani) to dao Savetu. Da li vam to nešto kaže?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ne. To je pronašao Isa Dibrani na mestu gde su odseli srpski vojnici i tu se vidi vreme u kojem je svako od njih bio na dužnosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ovo što piše da je to predato Veću, odnosno Savetu, da li se to odnosi na vaš Savet?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači te su reči kasnije dodate na ovaj dokument od strane osobe koja vam je taj dokument dala?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se na sažetak, pasus broj 9, period april–maj 1999. godine. Šta se dogodilo stanovništvu opštine Mitrovica u tom periodu? Generalno gledajući, šta se dogodilo sa stanovništvom opštine Mitrovica u tom vremenskom periodu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dana 14. aprila 1999. godine, u četvrti Čandra i u susednoj četvrti Bair i u nekim drugim četvrtima, na primer u Ibri ili Bošnjačkoj mahali, zatim i u četvrti „2. jul“, svi albanski stanovnici su nasilo isterani iz svojih kuća od strane vojske, policije i paravojnih formacija, Srba, i rečeno im je da odmah idu za Albaniju. Oni su zatim došli u četvrt Tavnik koja se sada zove Ilirida i rekli su mi šta se dogodilo. Oko 11 sati vojska i policija su izdvojile 30 muškaraca iz četvrti Čandra i Bair i oni su svi kasnije streljani. Nakon što su streljani, njihovi leševi su odvučeni i sve do septembra 1999. godine vodili su se kao nestali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta je otkriveno u septembru 1999. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U septembru 1999. jedan policajac koji je ranije napustio dužnost, dezertirao, Musliman, a sada se nalazi u Francuskoj, njegovo ime je Emin Češko (Emin Ceshku), on je tamošnjim Albancima rekao da je 14. aprila ubijen 31 kosovski Albanac i to na polju između sela Vidomirić

(Vidomiriq) i Donjeg Suvog Dola. Zatim smo mi o tome izvestili OEBS i Savet za ljudska prava i nakon sprovedene istrage francuski patolozi, zajedno sa mnom, a s njima je bio i istražitelj Međunarodnog suda koju smo znali kao Bridžit (Brigitte), izvršena je ekshumacija 31 leša. Pet ih je još neidentifikovano.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Časni Sude, zaustavio bih se ovde na trenutak. Svedok je ovde doneo više dokumenata i fotografija koje mi ne nameravamo uvrstiti u spise, bilo bi to previše. Međutim, on ima te fotografije ukoliko neko želi da ih vidi ili pak ospori događaje koje je on opisao. To su fotografije ekshumacija. Koliko je, prema vašoj proceni, ukupno ljudi raseljeno u Mitrovici u tom vremenskom periodu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Između 14. i 17. aprila 1999. godine proterano je otprilike 80.000 Albanaca iz Mitrovice. Svima je rečeno da idu u Albaniju i svi su tamo otišli pod pratnjom srpske vojske i policije. 16. aprila u 10.30 sati u četvrti Ura e Đakut iz konvoja je izdvojeno devet mladića Albanaca. Oni su prozvani po imenu, prozvaio ih je Momčilo Koković po nadimku Moča i predao ih policajcima koji su bili tamo. To su bili Ratko Antonijević i Dejan Savić i lokalni policajac Ljuljezim Ademi (Lulzim Ademi), u njih su uperili puške, odveli ih u dvoriše Musine kuće, ne sećam se njegovog prezimena u ovom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinjavam se zbog prekida, koliko ste vi bili blizu ili daleko od tih događaja?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Između 50 i 70 metara daleko. Bio sam u spaljenoj kući Šabana Šaćirija (Shaban Shaqiri) iz sela Ljubovac (Lubavec).

SUDIJA KVON: Oprostite, gospodine Najs, želim nešto da razjasnim. Koliko je Albanaca proterano u periodu između 14. i 17. aprila?

SVEDOK BARANI: Oko 80.000.

SUDIJA KVON: Osamdeset hiljada. Hvala.

SVEDOK BARANI: I zatim je tih osam mladića Albanaca ubijeno, deveti je ranjen i uspeo je da pobegne, ali kasnije su ga uhapsili i za njega se više nikad nije čulo. Izvinjavam se, kuća, sad sam se setio, kuća je pripadala Musi Malićiju (Musa Maliqi).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakve su uniforme nosili počinioци ovih događaja?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dve vrste uniformi, maskirne i obične plave uniforme.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I šta to znači, kojoj su grupi oni pripadali?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Pa mi smo one u plavim uniformama zvali paravojska, a one u maskirnim uniformama policija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li nam reći, ako znate, imena osoba koje su odgovorne za to, ako ih znate.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Iz konvoja su ih izveli Momčilo Koković, tamo je bio prisutan i Oliver Ivanović, pripadnik paravojskih formacija i Ljuljezim Ademi, Ratko Antonijević i Dejan Savić. Tamo je bilo još mnogo drugih policajaca, neki od njih bili su maskirani, ja ih nisam poznavao. Kada su ih odveli u dvorište kuće koju sam spomenuo začuli su se rafali, ali ja nisam video ko je pucao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se svedoku da niz fotografija koje prikazuju uniforme, to je dokazni predmet 18. Da li prepoznajete neke od uniformi kao uniforme koje ste videli na počinioцима ovih događaja?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Uniforma broj 6 i uniforma broj 4.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da završimo sa ovim incidentom. Ko je učestvovao u pokopavanju leševa?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U sahrani? Pa četiri, pet dana kasnije neki pripadnici OVK uzeli su leševe i pokopali ih na groblju u selu Vaganica (Vaganice) blizu Mitrovice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što idemo dalje, moramo još razjasniti dve stvari. Prvo da se nadovežemo na razjašnjenje koje ste dali o broju raseljenih lica, 80.000. Da li je na početku tog vremenskog perioda već bilo raseljenih osoba koje su u Mitrovicu došle sa drugih lokacija?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Bilo je mnogo ljudi koji su potražili utočište u Mitrovici, ljudi iz Drenice (Dukagjin) i posebno iz opštine Glogovac (Glogoc), zatim Srbice, bilo je ljudi iz Kline (Klina) i svi stanovnici sela iz Sedlara.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li možete proceniti koliki je bio broj raseljenih ljudi koji su se našli u Mitrovici?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Poslednjeg dana, 17. aprila, kada je i poslednji od njih proteran ukupan broj je dostigao otprilike 80.000.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, da, to je broj onih koji su na kraju bili proterani. Međutim, mene zanima broj raseljenih osoba koje su bile u Mitrovici na početku tog perioda. Da li vi to možete da procenite?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Pa radi se otprilike o 10.000 ljudi koji su potražili utočište u Mitrovici, a koji su došli iz drugih opština.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I druga stvar koju bih želeo da razjasnim. Da li se u dvorištu kuće nekoga po imenu Kotlovski nešto dogodilo?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ja se izvinjavam, ali ime je Kutlovski. U dvorištu kuće Avdija Kutlovskog (Avdi Kutlovski), koja se nalazi preko puta autobuske stanice, krajem aprila, tako mi je rečeno od strane trojice ljudi koji su ostali u toj četvrti, pronađena su 24 tela. Otišao sam tamo pre nego što je pao mrak, prebrojao sam ih da vidim koje su starosti i kog pola i zatim sam brzo otišao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koje starosti i kog pola su bili leševi?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To su uglavnom bili stariji ljudi i bilo je i muškaraca i žena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste išta saznali o načinu na koji su ubijeni, na koji način su umrli?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Nisam saznao kako su umrli. U maju sam poslao dvoje ljudi da vide da li su leševi još uvek tamo. Nisu bili tamo i ne znamo šta se desilo sa njima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ne bismo trebali zamarati Veće sledećim dokaznim predmetom. Idemo dalje na sela Svinjare (Fraseri i Madh) i Frašer i Vogl (Frasher e Vogel). Recite nam šta je tamo bilo.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, Svinjare i Frašer i Vogl, to su susedna sela. Policajci i vojnici, srpski policajci i vojnici su bili stacionirani u crkvi u selu i iz ova dva sela su proterani svi Albanci, a neke od njihovih kuća su zapalili. Ovde takođe u junu 1999. godine, nakon rata i nakon ulaska mirovnih snaga na Kosovo i u Mitrovicu, našao sam spisak na kojem su bila 64 imena napisana ćirilicom na mestu gde su boravile ove trupe, kao što sam već rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde ste tačno našli taj spisak?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Našao sam ga unutar kontrolnog punkta, prekriven drugim stvarima, dakle, bio je unutra ispod dasaka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Može li ovo da postane dokazni predmet? Časni Sude, mogu li da dobijem samo jedan minut? Ovo je lista rezervista koju ste našli, da li je to tačno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da. Tako piše na vrhu spiska.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na to ćemo se kasnije vratiti. Da li ste dobili još neki spisak u vezi sa ovim događajem dok ste bili tamo. Ovih 68 imena koje je bilo ispisano ćirilicom bili su rezervisti. Da li ste od nekog drugog dobili još neki spisak u vezi sa paljenjem kuća?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Tu je takođe bio jedan drugi spisak iz sela Donji Suvi Do koji je doneo Ibis Ibiši (Ibis Ibisi) u naš Savet i tu je bio još jedan spisak iz naselja Kroni (Kroni) i Vitakut (Vitakut) na kojem su bila 33 imena Srba koji su počinili različite

zločine u albanskim kućama. Tu je takođe spisak sa 48 imena Albanaca koji su bili svedoci da su ovi Srbi čija su imena navedena počinili te zločine. Iz sela Suhodol je spisak koji nam je dao Ibis Ibiši.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U želji da izbegnem konfuziju, zamolio bih vas da pogledate prvi dokument. Lista koja se nalazi pred vama, koja je to lista?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je lista iz sela Suvi Do, koju je predao Ibis Ibiši.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Na šta se ona odnosi?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Na paljevinu, prisilno proterivanje Albanaca iz njihovih domova i druge zločine počinjene u selima Gornji i Donji Suvi Do, Vinarce i posebno u naselju „7. septembar“.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To nije dokument koji su originalno ostavili vojnici iza sebe već dokument koji su napravili drugi, prema onome šta ste vi videli?

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, mislim da nam to neće mnogo pomoći. Mislim da možete da povučete taj dokazni predmet.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Povlačim ovaj dokazni predmet. Mogu li sada da idem dalje? Paragraf 11, na događaje 19. aprila, u planini Drec. Je li to tačno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Dret. 19. aprila 1999. godine na planini koja se zove Dret u opštini Zubin Potok srpska vojska je uhapsila 23 Albanaca iz grupe u kojoj je bilo ukupno 25 Albanaca. Ni danas ne znamo šta se s njima desilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su oni na neki način bili povezani, da li su oni imali neku zajedničku karakteristiku, ti muškarci koji su uhapšeni?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Među njima je bio moj brat i moj zet i gotovo svi osim četvorice su bili intelektualci iz Mitrovice i Srbice, iz tih opština.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se zna šta su oni radili zajedno na tom mestu odakle su odvedeni i nikad više nisu viđeni?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Oni su otišli tamo da bi se spasili sigurne smrti koja ih je čekala u rukama srpskih delinkvenata i oni su krenuli za Crnu Goru.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je jedan od preživelih izvor vaših informacija?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, kao što sam ranije rekao bilo ih je 25. Dvojica su preživela, u trenutku kada su naišli na zasedu uspeli su da se sakriju u grmlje i tamo su ostali dok nije pala noć, a onda su pobegli i posle tri dana su stigli do sela Kotore (Kotore). Od drugih ljudi sam čuo da je grupa koja je krenula za Crnu Goru, a njihova imena su navedena, uhapšena, da ih je uhapsila srpska vojska. Onda sam dobio izjave ljudi koji su preživeli ovaj događaj, Džafera Behramija (Xhafer Behrami) iz Kotora u opštini Srbica i on mi je objasnio detaljno šta se desilo od trenutka kada su krenuli do trenutka kada je cela grupa naišla na zasedu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste u vašoj izjavi naveli imena ljudi koji su nestali. Ja ću možda tu listu uvesti u odgovarajućem obliku kasnije, a ovde u izjavi se nalazi na stranicama 15 i 16. Sada želim da se vratim na izjavu i da vas pitam da li ste dobili listu od Ramadana Keljmendija (Ramadan Kelmendi)?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je on i kada ste dobili taj spisak?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ramadan Keljmendi je bio zamenik predsednika Demokratske lige Kosova, ogranak Mitrovica i ja sam ovaj dokument dobio od njega krajem juna, posle rata. On je rekao da je to našao u zgradi opštine u Mitrovici. Tu se nalazi lista imena 66 ljudi koji su trebali da budu streljani od strane Srba.

TUŽILAC NAJS: Možemo li sada da predstavimo ovaj dokument u uobičajenom obliku, a ja takođe imam originalni dokument koji je doneo ovaj svedok, tako da može da se pogleda. Molim vas prvo da podelite dokument u ovom obliku. Molim da originalnu verziju

na ćirilici stavite na grafoskop.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 27.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se na grafoskop stavi originalna verzija pisana ćirilicom, tako da možemo svi da vidimo kako izgleda u originalu. A sada molim da se engleska verzija stavi na grafoskop, a da se pred svedoka stavi verzija pisana ćirilicom. Da li se u ovom dokumentu u levom uglu pominje SP a zatim piše „za specijalnu jedinicu“, a na levoj strani piše 12.2.99 Kosovska Mitrovica. Da li je to tačno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li naslov spiska glasi: „Spisak Šiptara u Kosovskoj Mitrovici koje treba po kratkom postupku likvidirati“?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je tu lista na kojoj se nalazi 66 imena, a pod brojem 21 je i vaše ime?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi vidimo da je datum na ovom spisku datum februar 1999. godine, ali da li se na ovom spisku nalaze imena osoba koje su u to vreme već bile mrtve, koje su umrle ranije?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pod kojim brojem ili brojevima su te osobe?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Broj 44, Enver Haljidi (Enver Halidi) iz sela Ljubovac, opština Srbica, on je ubijen između 22. i 29. septembra u opštini Vučitrn (Vushtri). On je bio nastavnik albanskog jezika i književnosti u Mitrovici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinjavam se, koji datum je bio? Kog datuma je on umro?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je bilo između 17. i 29. kada je došlo do napada koji je organizovan u septembru 1998. godine na planini Čičavica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidimo da je na ovom dokumentu zaokružen broj 44. Da li znate ko je to zaokružio?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ja sam to uradio. Takođe i brojeve 1 i 2.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto ste zaokružili brojeve 1 i 2? Zašto je to značajno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Zato što su oni 24. marta 1999. godine već bili ubijeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, osoba pod brojem 44 je ubijena pre datuma koji se pojavljuje na dokumentu, a osobe 1 i 2 nakon tog datuma. Ako pogledamo originalnu verziju ovog dokumenta i onda pogledamo drugu stranicu nacрта prevoda, vidimo da se dokument završava rečima „Realizacija: Dejan – zona 1; Ratko – zona 2; Kasalović – zona 4 i Ajeti – zona 5. Komandant specijalne jedinice pukovnik Marković“ i onda potpis, a zatim se pominju ostali podaci i dopune kod komandanta MM. I zaista možemo da vidimo na originalu i zvanični pečat na dnu dokumenta. Da li možete da prepoznate taj originalni pečat?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čiji je to pečat?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je pečat neke srpske organizacije i ja vam ne mogu reći koje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Mislim da je sada dobar trenutak da se vratimo na onaj spisak koji je ostavljen nakon paljenja sela, a to je spisak na kome je 68 imena. Molim da date svedoku jedan od ovih spiskova, a onda ćemo podeliti kopije

svima. Pre nego što krenemo sa podelom ovog dokumenta, recite nam kakav je ovo dokument.

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: To je dokument sa imenima, prezimenima, datumima rođenja i mestima gde su radile sve osobe koje su ovde navedene. To je nađeno na kontrolnom punktu policije u opštini Mitrovica u selu Svinjare.

TUŽILAC NAJS: Možda možemo sada da podelimo ovaj dokument. Molio bih da se na projektor postavi originalni dokument pisan ćirilicom, da omogućimo da i gledaoci TV prenosa vide originalni dokument. Posle toga, ako može, da se taj dokument preda svedoku, a da se na projektor postavi engleska verzija. Ovaj dokument je naslovljen „RPO – Rezervna policijska stanica“ i zaveden je pod brojem „Ke-NV-06“. Tu se navode neka imena, počinje sa Mirko Mihajlović sa datumom rođenja i jedinicom kojoj je pripadao, ili nazivom jedinice u kojoj je bio zaposlen. Zatim se u dokumentu nalaze liste sa imenima članova Drugog voda, na drugoj i na trećoj strani i pored imena tu se nalaze datumi rođenja i mesta njihovog zaposlenja, kao što su fabrika duvana, pošta, bolnica, SDK i slično. Vi ste rekli da je ovaj dokument ostavljen na mestu gde je došlo do tog razaranja o kojem ste nam pričali.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 28.

TUŽILAC NAJS: Hvala lepo.

SUDIJA KVN: Gospodine Najs, da li imate kopiju originala ovog dokumenta?

TUŽILAC NAJS: Nisam siguran da imamo original ovog dokumenta, ali ako ga imamo ovde u zgradi, prosledićemo vam ga do sutra.

SUDIJA KVN: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li da nam pomognete u vezi sa nekim demografskim pitanjima. Od koliko sela se sastoji opština Mitrovica?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Opština Mitrovica se sastoji iz 52 sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na osnovu popisa, po vašem mišljenju, koliko je bilo ukupno stanovnika u opštini u ovo vreme o kojem mi govorimo, a naravno pre proterivanja?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Nije mi jasno vaše pitanje, izvinjavam se.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko je ukupno bilo stanovnika u opštini pre nego što su ljudi proterani?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Oko 120.000 stanovnika. Ne mogu vam dati precizan broj. Znači, otprilike toliko. 85% su bili Albanci, dok su preostalih 15% činili ostali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prema vašoj proceni, od tih 15% ostalih, koliko je među njima bilo Srba u odnosu na druge etničke grupe?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Otprilike, bilo je oko 5.000 Srba. Ne mogu vam dati precizne brojeke.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U kojim pravcima je proterano stanovništvo napuštalo Mitrovicu?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Srpska policija, paravojne snage i srpski civili su govorili prisilno raseljenim Albancima iz opštine Mitrovica da idu u pravcu Albanije, Crne Gore i Makedonije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako su ljudi putovali, pešice ili u vozilima?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Veliki deo je putovao pešice, ali neki su koristili svoje automobile i druga vozila i slično.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je bila maršruta do Albanije. Da li su postojale maršrute i do drugih destinacija?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Već sam rekao da su dobili naređenja da idu u pravu Albanije, Crne Gore i Makedonije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako su išli do Makedonije i Crne Gore?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: U Makedoniju i Crnu Goru su išli autobusima i drugim prevoznim sredstvima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste nam već govorili o autobusima. Sa vaše pozicije, da li ste bili u mogućnosti da procenite ukupan broj Albanaca koji su ubijeni u opštini Mitrovica između 13. marta 1999. i 17. juna 1999. godine?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Od 13. marta 1999. do 17. juna 1999. godine, u opštini Mitrovica ubijeno je ukupno 650 Albanaca oba pola i svih starosnih grupa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste nam već rekli da je otprilike oko 80.000 proterano. Možete li nam reći koliko je ranjenih i povređenih?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Ukupno je 429 osoba ranjeno vatrenim oružjem, 279 se vodi kao nestali, 5.842 su uhapšeni i držani su u zatvoru u Smrekovnici (Smrekonice) u opštini Vučitrn i u Tehničkoj školi u Mitrovici. Posle toga su bili prinuđeni da idu u Albaniju. Kada su pušteni iz zatvora, svi identifikacioni dokumenti su im spaljeni, lične karte, pasoši, vozačke dozvole i drugi identifikacioni dokumenti. 300 od broja uhapšenih su zatvoreni u zatvorima u Srbiji i osuđeni na kazne od godinu do 20 godina zatvora, a onda kada je proglašena amnestija, velika većina je puštena na slobodu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li da nam kažete koliko je kuća, radnji i drugih objekata kosovskih Albanaca spaljeno ili uništeno?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, želeo bih da znam odakle svedoku sve te informacije, ali možda vi dolazite do tog pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da završimo sa ovim delom i doći ću do tog pitanja vrlo brzo. Dakle, pre nego što pređemo na pitanje sudije Robinsona, možete li nam izneti podatak koliko je kuća, radnji i drugih objekata kosovskih Albanaca spaljeno i uništeno?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Broj kuća, radnji i drugih objekata koji su uništeni je 9.540.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada da se vratimo na metod prikupljanja ovih informacija. Rekli ste nam da ste ostali u tom području, da je to bila vaša dužnost i opisali ste kako ste se krili od Srba na ulici. Koji su bili vaši izvori informacija koji su omogućili da nam date ove podatke u vezi poginulih, ranjenih, nestalih i uništenih objekata?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Odbor za odbranu ljudskih prava i sloboda u Mitrovici je imao ljude koji su saradivali sa Odborom u svakom selu, u svakom naselju i svoje aktiviste koji su ga informisali o svakom slučaju korištenja nasilja. Oni su dostavljali informacije ovoj kancelariji u Mitrovici, i to se dešavalo čak i u vreme rata. Većinu slučajeva sam ja lično identifikovao, ali informacije o drugim slučajevima su mi dostavljali bilo usmeno ili pismeno drugi aktivisti i na taj način me o tome obaveštavali. Albanci koji nisu bili aktivisti, ali su bili svedoci, očevici tih događaja, kao što sam već ranije rekao, takođe su informisali ovaj odbor. Kada je reč o zatvorenicima posle rata, svi oni su došli u kancelariju Odbora za odbranu ljudskih prava i sloboda u Mitrovici i dali su izjave o tome šta im se desilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi ste onda skupili različite informacije koje ste dobili od različitih izvora i došli ste do ovih statističkih podataka?

SVEDOK BARANI – ODGOVOR: Da, ja sam i pre rata prikupljao te informacije, a to sam nastavio i tokom rata i to ne zbog toga da bih došao pred ovo uvaženo veće, jer tada nismo znali da će do toga doći, već smo hteli da vodimo statistiku o tome šta se desilo sa Albancima u našoj opštini. Za većinu slučajeva do kojih je došlo u opštini Mitrovica ja sam imao originalne informacije koje sam

dobio ili tog dana ili narednog dana i dobijao sam ih i od različitih sredstava informisanja takođe.

TUŽILAC NAJS: Ja imam još nekoliko kratkih pitanja.

SUDIJA MEJ: Ovo je zgodan trenutak da završimo. Mi ćemo sada završiti sa današnjim delom vašeg svedočenja gospodine Barani, a molimo vas da dođete sutra u 9.30 h da nastavite sa svojim svedočenjem.

SVEDOK BARANI: Da, časni Sude.

Sednica je završena u 16.08 h.

Nastaviće se 28. februara 2002. godine u 9.30 h.

Fond za humanitarno pravo